

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น

- 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวินัย
- 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปัญหาวินัย
- 2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์
- 2.5 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู
- 2.7 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวินัย

2.1.1 ความหมายของวินัย

คำว่า "วินัย" (Discipline) ในภาษาอังกฤษมีรากศัพท์เดิมเป็นภาษาละติน แปลว่า ทำตามคำสั่งสอนของผู้นำ ส่วนในภาษาไทยนั้นคำว่า "วินัย" มีรากศัพท์เดิมจากภาษาสันสกฤต "วินัย" ซึ่งแปลว่า "การฝึกฝนหรือฝึกหัด" การสอนวินัยในตัวเด็กกระชั้นชิดคือการทำให้เด็กเป็นศิษย์ที่ยอมรับถือปฏิบัติตามคำสั่งสอน ใช้การฝึกฝนจนเป็นนิสัย และในระยะยาวคือการหาวิธีให้เด็กเรียนรู้กระบวนการคิดด้วยเหตุและผล วัชร ฐาธรรม (2528)

"วินัย" ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (พ.ศ. 2535) หมายถึง การอยู่ในระเบียบแบบแผนและถือบังคับปฏิบัติ นอกจากนี้ยังมีผู้ให้คำจำกัดความไว้มากมายได้แก่

สุชา จันทน์เอม (2521) กล่าวว่าความหมายกว้าง ๆ ของคำว่าวินัย ได้แก่ พฤติกรรมที่อยู่ในความควบคุมอันก่อให้เกิดผลดี และความก้าวหน้าทั้งมวล รวมไปถึงการควบคุมตนเองด้วย

ประถม แสงสว่าง (2524) ได้กล่าวถึง "วินัย" ว่าหมายถึง กระบวนการต่างๆ

ที่คนเราใช้ควบคุมหรือบังคับตนเอง หรือผู้อื่นให้ปฏิบัติตามจุดหมาย และความประสงค์ของตนเองและหมู่คณะ

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2521 ; อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธ์, 2536) ได้ให้ความหมายของ "วินัย" สำหรับการดำเนินงานทางวัฒนธรรมไว้ว่า หมายถึง การควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เพื่อความสงบสุขในชีวิตรองตน และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

วินัยเป็นข้อกำหนดสำหรับควบคุมความประพฤติส่วนรวมของคนในชาติ ที่ต้องประพฤติปฏิบัติภายในความสำนึกผิดร่วมกัน วินัยในโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่เกี่ยวกับการปกครองนักเรียน นักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ได้แก่

กิตติมา ปริดีลล (2532) กล่าวว่าวินัยของโรงเรียน หมายถึงการที่นักเรียนกระทำตามระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ด้วยความสมัครใจ เห็นคุณค่าที่เกิดจากการปฏิบัติ อันจะนำมาซึ่งความสุข ความเสมอภาคแก่สมาชิกทุกคนในสังคมนั้น

พนัส หันนาคินทร์ (2521) กล่าวถึงวินัยในโรงเรียน มีความหมายถึงการรู้จักปกครองตนเอง การกระทำตามระเบียบหรือข้อบังคับต่าง ๆ เกิดขึ้นโดยความสมัครใจของผู้ปฏิบัติ คือ นักเรียน

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า วินัยในโรงเรียน หมายถึงการรู้จักปกครองตนเอง การกระทำตามระเบียบหรือข้อบังคับต่าง ๆ เกิดขึ้นโดยความสมัครใจของผู้ปฏิบัติ คือ นักเรียนที่ได้มองเห็นคุณค่าแล้วว่า การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับที่โรงเรียนสร้างขึ้นไว้เป็นสิ่งถูกต้อง

2.1.2 ประเภทของวินัย

การแบ่งประเภทของวินัยสามารถแบ่งได้หลายประเภทตามวัตถุประสงค์ และผู้ปฏิบัติ มีผู้ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สนั่น สุมิตร (2524) ได้กล่าวถึงวินัย ว่าแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

- 1) วินัยทางศาสนา ได้แก่ ระเบียบปฏิบัติตามแนวความคิดของทางศาสนา
- 2) วินัยทหาร เป็นวินัยประเภทที่มีจุดประสงค์ในการฝึกและเป็นกรอบปฏิบัติ
- 3) วินัยทางโรงเรียน มีจุดประสงค์ในการฝึก

ประภม แสงสว่าง (2524) สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (2521) ได้กล่าวถึงประเภทของวินัยสอดคล้องกันว่า หากจะแบ่งประเภทโดยถือเอาผู้ปฏิบัติและประพฤติดำเนินวินัยเป็นสำคัญแล้ว แบ่งได้ 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. วินัยสำหรับตนเอง คือ กระบวนการหรือวิธีการควบคุมพฤติกรรมตนเองโดยคนเป็นผู้แนะนำตนเองให้ประพฤติไปตามแนวทางที่เลือกไว้ วินัยประเภทนี้เป็นวินัยที่เราสร้างขึ้นมาจากตัวเอง และตัวเราเองเป็นคนปฏิบัติตามข้อบังคับนั้น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้พฤติกรรมของคนเราดำเนินไปตามทางที่เรามุ่งหมายไว้ วินัยสำหรับตนเองนี้เป็นวินัยขั้นเลิศที่ทุกคนควรสร้างขึ้นสำหรับบังคับพฤติกรรมของตนเอง การสร้างวินัยสำหรับบังคับตนเองนั้น ทำได้หลายอย่างเช่น

ก. สร้างวินัยในการนอน การตื่น การดูหนังสือ การออกกำลังกาย การทำงาน และการพักผ่อนให้ได้สัดส่วนที่เหมาะสมในวันหนึ่ง ๆ

ข. สร้างวินัยเพื่อบังคับตนเองให้ทำในสิ่งที่ดีบางอย่าง และละเว้นสิ่งที่เราคิดว่าเป็นความชั่ว แม้จะขัดกับความนิยมในสังคมเช่น การบังคับตนเองให้เป็นคนประหยัด ไม่สุบสุพร และไม่ดื่มสุรา ดัดผมสั้นและแต่งกายให้ถูกระเบียบของสถานศึกษาอยู่เสมอ

ค. สร้างวินัยให้ปฏิบัติงานต่าง ๆ ตรงตามเวลานัดหมายเสมอ ฯลฯ

2. วินัยสำหรับหมู่คณะ คือ การใช้ระเบียบข้อบังคับเป็นเครื่องมือรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อให้สมาชิกทุกคนในหมู่นั้นปฏิบัติตาม หรือควบคุมพฤติกรรมของหมู่คณะนั้นให้บรรลุตามความมุ่งหมายที่หมู่คณะตั้งไว้เช่น วินัยในสถานศึกษา วินัยทหาร วินัยของตำรวจ วินัยของพระสงฆ์ วินัยข้าราชการพลเรือน และวินัยครู ฯลฯ เป็นต้น วินัยของแต่ละหมู่แต่ละคณะย่อมแตกต่างกันไปตามจุดหมายของหมู่คณะนั้น ๆ ถึงอย่างไรก็ตาม วินัยของหมู่คณะนี้จะต้องคำนึงถึงการอยู่ร่วมกันอย่างประชาธิปไตยเป็นสำคัญ คือ มี

- สามัคคีธรรม
- คารวธรรม
- ปัญญาธรรม

กิตติมา ปรีดีติลล (2532) และพนัส หันนาคินทร์ (2521) ได้กล่าวถึงวินัยที่ใช้กันอยู่ในโรงเรียน จัดแบ่งได้ 3 ประเภท คือ

1. วินัยเชิงยวดยานแบบทหาร วินัยแบบนี้เป็นการใช้ความกลัวเป็นเครื่องมือ นักเรียนจะกลัว เพราะกลัวถูกลงโทษ เป็นการบังคับนักเรียนให้อยู่ในกรอบแบบทหารนั่นเอง ถ้าใครทำผิดก็จะถูกลงโทษ

2. วินัยแบบดำเนินงานให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน เป็นการจัดหาแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงปัญหา การขัดแย้งระเบียบวินัย ซึ่งวินัยลักษณะนี้บางทีไม่สามารถจัดให้ได้ตามความพอใจของนักเรียนทุกอย่างไม่

3. วินัยที่เกิดจากการรู้จักความรับผิดชอบและเกียรติของตนเอง เป็นการพยายามสร้างให้นักเรียนนับถือเกียรติของตนเองและรู้จักรับผิดชอบต่อภาระที่จะรักษาเกียรตินั้นไว้

การให้นักเรียนมีวินัยที่ดีนั้น อาจจะใช้วินัยประเภทใดประเภทหนึ่ง แต่ต้องคำนึงถึงผลดีผลเสียของวินัยแต่ละประเภทด้วย สิ่งสำคัญอีกอย่างก็คือ วินัยในโรงเรียนมีจุดมุ่งหมายที่จะให้นักเรียนควบคุมตนเอง ปกครองตนเอง และมีวินัยในตนเอง เป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องพัฒนาความประพฤติให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง ควบคุมตนเอง จากภายในมากกว่าที่จะใช้กฎระเบียบหรือสิ่งแวดล้อมภายนอกเป็นตัวบังคับควบคุมความประพฤติ วินัยที่ดีจะต้องมีเสรีภาพ มีความรับผิดชอบและมีขอบเขต วินัยในโรงเรียนนั้น ควรจะเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความผิดขึ้นมากกว่าที่จะแก้ไขความผิดที่เกิดขึ้นแล้วโดยการทำโทษ

2.1.3 ความสำคัญและความจำเป็นในการสร้างระเบียบวินัย

โรงเรียนเป็นแหล่งที่รับเด็กเข้ามาศึกษา โดยมีครูทำหน้าที่ให้การอบรมสั่งสอน จึงจำเป็นที่ทางโรงเรียนจะต้องดูแลช่วยเหลือเด็กๆ ที่เข้ามาเรียนให้เป็นผู้ที่ระเบียบวินัย นักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของระเบียบวินัยไว้ดังนี้

เทพ พิงเงา (2534) กล่าวถึงความสำคัญของวินัยไว้ว่า

- 1) วินัยช่วยให้เด็กมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย โดยช่วยให้เขาทราบว่าอะไรควรทำอะไรไม่ควรทำ
- 2) วินัยช่วยให้เด็กสามารถมีพฤติกรรมตามมาตรฐานของสังคม ซึ่งทำให้เขาได้รับการยอมรับจากสังคม
- 3) วินัยช่วยให้เด็กได้รับคำชม ซึ่งในทัศนะของเด็กคือความรัก อันจะนำไปสู่การปรับตัวที่ดีและความสุข
- 4) วินัยทำให้เกิดพฤติกรรมทางจริยธรรม
- 5) การมีวินัยที่ดีเปรียบเสมือนแรงจูงใจที่กระตุ้นให้เด็กสามารถปฏิบัติตามที่สังคมคาดหวัง

พนัส หันนาคินทร์ (2521) ได้กล่าวว่าวินัยในโรงเรียน เป็นส่วนควบคุมความประพฤติของนักเรียนช่วยให้เกิดความเจริญต่อนักเรียนและโรงเรียน ดังนี้

- 1) วินัยช่วยสร้างและรักษาไว้ซึ่งสภาพการณ์อันจำเป็นต่อความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน หากขาดวินัยเสียแล้วการดำเนินงานของโรงเรียนก็จะดำเนินไปด้วยความยากลำบาก

2) วินัยเป็นเครื่องเตรียมตัวนักเรียนสำหรับการดำเนินชีวิตในภายหน้า เมื่อ นักเรียนเติบโตใหญ่มีเสรีภาพเต็มที่ แต่ก็มีได้หมายความว่าทำอะไรได้ตามใจชอบ เสรีภาพใน ตอนเป็นผู้ใหญ่จะต้องผูกพันอยู่กับความรับผิดชอบอย่างใกล้ชิดด้วย

การสร้างให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบในฐานะเป็นพลเมืองดีนั้น โรงเรียนมีความ จำเป็นที่จะต้องฝึกหัด และอบรมให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่เป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้โดยการ แสดงตัวอย่างให้นักเรียนเห็นว่าความรับผิดชอบในการงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นความจำเป็น และเป็นคุณธรรมอันสูงยิ่งของความ เป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย

3) วินัยเป็นเครื่องปลูกฝังการรู้จักควบคุมตัวเองที่ละน้อย การชี้ให้นักเรียนเห็น คุณค่าของการรู้จักปกครองตนเองเป็นสิ่งที่ครูจะต้องเอาใจใส่ปลูกฝังอยู่เสมอจนเป็นอุปนิสัยติดตัว ไปในภายภาคหน้า

รัตนะ บัวสนธ์ (2536) กล่าวถึงความสำคัญของวินัยต่อการพัฒนาประเทศในหลาย ๆ ด้านเช่นด้านครอบครัว ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง เป็นต้น

จากคำกล่าวของบุคคลต่าง ๆ จะเห็นว่า วินัยในโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นทั้งต่อ ตัวนักเรียนเอง และสังคม ประเทศชาติ โดยมีครู ผู้ปกครอง มีส่วนสำคัญในการสร้างวินัย ควรให้นักเรียนมีส่วนในการสร้างให้ตระหนักจนเกิดวินัยในตนเอง ซึ่งช่วยให้เด็กสามารถควบคุม จิตใจและนำตนเองไปในทางที่ถูก

2.1.4 การสร้างระเบียบวินัย

เพื่อให้การรักษาวินัยของโรงเรียนเป็นไปด้วยดี มีผู้เสนอแนะวิธีการสร้างระเบียบ วินัยดังนี้

สมศักดิ์ ศรีมานอน (2524) ได้กล่าวถึงวิธีการที่โรงเรียนอาจนำมาใช้ได้ดังนี้

1) การส่งเสริมให้เกิดความสนใจในบทเรียน ถ้าครูสามารถสร้างความรู้สึกรู้สึกให้ เกิดขึ้นในหมู่เด็กเรียนว่าหน้าที่ และความรับผิดชอบของนักเรียน คือเรียน และบทเรียนที่ครูสอนก็ เป็นเรื่องน่าสนใจมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน เมื่อนักเรียนเกิดความรู้สึกเช่นนั้น แล้ว ปัญหาทางวินัยย่อมจะเบาบางลง

2) การสร้างความรักโรงเรียนให้เกิดขึ้นในหมู่เด็กเรียน โรงเรียนอาจใช้วิธีต่าง ๆ เช่น การประชุม ซึ่งสามารถสร้างอารมณ์ร่วมให้เกิดขึ้นได้ง่ายที่สุด การหาชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน ด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การเล่นดนตรี การจัดงานวันสู่เหย้า เป็นต้น

3) การรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างคณะครูด้วยกัน นักเรียนจะถือเอาครูเป็นตัวอย่าง และเป็นจุดศูนย์กลางของชีวิตในโรงเรียน ถ้าคณะครูแตกแยกความสามัคคีกัน จนนักเรียนทราบ ความนับถือของนักเรียนที่มีต่อครูก็จะเสื่อมลง ถ้านักเรียนขาดความนับถือในตัวครูแล้ว การจะว่ากล่าวตักเตือน และอบรมสั่งสอนจะเป็นไปด้วยความยากลำบาก

4) พยายามจัดสิ่งชั่วๆ ที่ก่อให้เกิดความผิดทางวินัย ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน การจัดสิ่งชั่วๆ ภายในโรงเรียนเป็นสิ่งที่ทำได้ไม่ยากนัก แต่การจัดสิ่งชั่วๆ ภายนอกเป็นสิ่งยาก แต่ถ้าโรงเรียนได้ติดต่อขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ก็มีทางที่จะทำได้

5) การให้รางวัลความประพฤติ เป็นการชักจูงให้นักเรียนทำความดี รางวัลอาจมีลักษณะต่าง ๆ กัน เช่น คำชมเชย เครื่องหมายการประกาศเกียรติคุณ ประกาศนียบัตร ชมเชย เหรียญตรา เป็นต้น การให้รางวัล ครูพึงระวังอย่าให้บ่อยครั้ง จนนักเรียนรู้สึกเป็นของไม่มีค่า ไม่มีความหมาย รางวัลนั้นไม่ควรเป็นทรัพย์สินที่มีค่า แต่ให้มีความหมาย

6) ความร่วมมือระหว่างบ้านกับโรงเรียน เป็นที่ยอมรับกันอยู่แล้วว่าการที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน ในการควบคุมดูแลความประพฤติสามารถจะจัดปัญหาด้านวินัยไปได้มาก เพราะนักเรียนไม่สามารถจะหลอกลวงทั้งทางบ้าน และทางโรงเรียนได้

7) การชี้แจงหรือตักเตือนเป็นรายบุคคลหรือเป็นหมู่ เพื่อให้นักเรียนรู้ว่าอะไรควร อะไรไม่ควร การเรี่ยนักเรียนที่กระทำผิดมาชี้แจงด้วยเหตุผล ทำให้นักเรียนระลึกถึงการกระทำผิด และรู้สึกผิดได้ และครูก็พร้อมที่จะให้อภัยด้วยแล้ว นักเรียนก็จะแก้ไขปรับปรุงตนเอง ปัญหาทางวินัย จะลดลง

8) การจัดกิจกรรมนักเรียน กิจกรรมนักเรียนนอกจากจะมีคุณค่าทางการศึกษาแล้วยังเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ระบายพลังส่วนเหลือให้ออกมาในรูปสร้างสรรค์เป็นประโยชน์อีกด้วย

สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (2521) กล่าวว่า การสร้างวินัย มีหลักสำคัญ 4 ประการ คือ

- 1) เด็กต้องประพฤติตนในสิ่งที่ดี และกำจัดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา
- 2) เด็กจะต้องสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจกับการกระทำดี และความไม่พึงพอใจกับการกระทำไม่ดี นั่นคือให้เด็กพอใจที่จะปฏิบัติในสิ่งที่ดีที่ควร และหลีกเลี่ยงการปฏิบัติในสิ่งที่ไม่ดีไม่ควร

3) เด็กจะต้องกระทำความดี จนกระทั่งเกิดความเคยชิน หรือเกิดเป็นนิสัย โดยไม่ต้องมีใครแนะนำ

4) เด็กจะต้องเรียนรู้ถึงการเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่ดีไม่พึงปรารถนาให้เป็น พฤติกรรมที่ดีที่พึงปรารถนาของสังคม

ดังนั้น เมื่อกล่าวถึงวินัย จำเป็นที่จะต้องกล่าวถึง กฎ หรือ ระเบียบควบคุมกันไปด้วย เพราะที่ใดจะมีระเบียบวินัยได้ ที่นั่นจะมีกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ตั้งไว้

ประถม แสงสว่าง (2524) ได้กล่าวถึงการสร้างวินัยในสถานศึกษาว่า

ในการที่หมู่คณะใดจะสร้างวินัยให้มีขึ้นในหมู่คณะของตน เพื่อที่จะใช้เป็นเครื่องกำหนด เส้นทางให้หมู่คณะเดินไปสู่เป้าประสงค์ (Goal) และจุดหมาย (Aim) ได้นั้น ควรคำนึงถึง หลักการต่าง ๆ ดังนี้

1) ยึดหลักการอยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตย โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้าง วินัยขึ้นเอง โดยมีครูคอยแนะนำอยู่ เมื่อนักเรียนได้มีส่วนร่วมสร้างวินัยขึ้นมาเอง เขาเหล่านั้น ก็จะเต็มใจปฏิบัติตาม

2) วินัยแต่ละข้อต้องใช้บังคับทุก ๆ คนที่เป็นสมาชิก ไม่มีการยกเว้น ผู้รักษาวินัย เองก็ต้องปฏิบัติโดยเคร่งครัด อย่าให้เกิดความอหิวาธิธรรมขึ้นได้

3) ครูต้องระลึกเสมอว่า วินัยไม่ใช่จุดหมายปลายทางของการศึกษา แต่เป็นเพียง เครื่องช่วยเหลือให้คนบรรลุจุดหมายเท่านั้น

4) วินัยแต่ละข้อ ควรจะมีโทษหนักเบาออกไว้อย่างแจ่มชัด สำหรับผู้ที่รู้แต่ละเมิด หรือประพฤตินิด ก็ควรจะได้รับโทษนั้น ๆ เพื่อความศักดิ์สิทธิ์ของวินัย

5) การสร้างระเบียบข้อบังคับที่จะให้เด็กปฏิบัติตามเพื่อให้มีวินัยดีนั้น จะต้องคำนึงถึงภาวะสุกถึงขีด และวัยของผู้ปฏิบัติด้วย เช่น ตามธรรมชาติของเด็กเล็กไม่ชอบอยู่นิ่ง ๆ จะสร้างระเบียบข้อบังคับให้เด็กเล็กอยู่นิ่ง ๆ เงียบ ๆ นั้น ย่อมเป็นไปได้ยาก

6) ควรจะสร้างคติประจำใจให้แก่เด็กในสถานศึกษาหรือในชั้นเรียนก่อน เพื่อจะอาศัยให้เด็กยึดเหนี่ยว ประพฤติปฏิบัติไปตามแนวเดียวกัน คติประจำใจที่สร้างขึ้นนี้ ต้องเป็น ข้อความสั้น ๆ แต่มีความหมายลึกซึ้งจับใจ เช่น ปัญาคือแสงสว่างในโลก เสือขี้นคึกว่าเสือสดส์ การพูดความจริงเป็นสิ่งที่ไม่ตาย งานคืออาหารของชีวิต รวมกันเราอยู่แยกหมู่เราตาย ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว ฯลฯ

7) วินัยที่ครูควรสร้างและปลูกฝังให้เกิดขึ้นแก่เด็กนั้นคือ วินัยสำหรับตนเองให้เด็กได้รู้จักควบคุมพฤติกรรมต่าง ๆ ของตนเองโดยไม่ต้องให้ครูบังคับ นับว่าเป็นวินัยขั้นเยี่ยม

2.1.5 ปัญหาเกี่ยวกับวินัยของนักเรียน

ปัญหาเกี่ยวกับวินัยของนักเรียน เรามักจะพบเสมอ ๆ คือ การละเมิดสิทธิของคนอื่นหรือละเมิดกฎข้อบังคับของโรงเรียน การกระทำอันเป็นการละเมิดนี้ บางครั้งก็เป็นโทษแก่ตนเอง บางอย่างก็เป็นโทษแก่นักเรียนอื่น ๆ ในการแสดงความผิดทางวินัยของนักเรียนนั้น พินัส หันนาคินท์ (2521) ได้กล่าวว่า

ในการแสดงความผิดทางวินัยของนักเรียนนั้น มักจะแสดงออกเป็น 3 ระยะคือ

- 1) ระยะแรกเป็นระยะเฟื่องกระชับกระชาบ หรือการไม่ตั้งใจทำงานตามที่ครูสั่ง
- 2) ระยะต่อมาเป็นการแสดงออกโดยเปิดเผย เช่นคุย หัวเราะในห้องเรียนโดยไม่เกรงใจครู มีการแกล้งเพื่อนต่อหน้าครูในชั้นเรียน
- 3) ระยะสุดท้ายเป็นการแสดงความก้าวร้าวออกมาโดยเปิดเผย เช่นใช้ไม้บรรทัดหรือของอื่นปาเพื่อน คำเพื่อน หรือแสดงความไม่เคารพต่อครูโดยเปิดเผย เล่นการพนัน ขโมยพกอาวุธ เป็นต้น

โรงเรียนแต่ละแห่งย่อมมีปัญหาแตกต่างกันไป กอร์ดัน (Gorton, 1983) ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียนมีปัญหาด้านวินัยแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะคือ

- 1) ปัญหาการผิดวินัยในชั้นเรียน ได้แก่ การตอบโต้กับครู การไม่ตั้งใจเรียน การรบกวนคนอื่น ๆ การกินขนมในชั้น การขบถทำลายของ การพูดหยาบคาย การพูดปด และการทำร้ายคนอื่น
 - 2) ความประพฤติผิดนอกชั้นเรียน ได้แก่ การต่อสู้ การทำลายสิ่งของ การสูบบุหรี่ การใช้ยาเสพติด การแต่งกายผิดระเบียบ การขโมย การเล่นเกมพนัน การทำบริเวณโรงเรียนสกปรก การต่อสู้ครู-โรงเรียน และการเข้าไปในบริเวณหวงห้าม
 - 3) การหนีโรงเรียน ได้แก่ การไม่เข้าชั้นเรียน การขาดโรงเรียน
 - 4) ความเฉื่อยชา ได้แก่ การเข้าชั้นเรียนช้าบ่อย ๆ และการมาโรงเรียนสายบ่อย ๆ
- สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (2521) กล่าวถึงปัญหาดัง ๆ ทางวินัยขณะที่เด็กอยู่ในโรงเรียนที่พบมาก ได้แก่ เด็กมีความเชื่องช้า และเฉื่อยชาในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ การขาดโรงเรียนหรือการหนีโรงเรียน การอยู่ไม่สุข ชอบคุยหรือเล่นกันในห้องเรียน เป็นการรบกวนผู้อื่น การมาโรงเรียนสาย การฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน ไม่เชื่อฟังคำสั่งครู

การข่มเหงรังแกผู้อื่น การสูบบุหรี่ หรือยาเสพติด การอยู่ไม่สุข การฉีปาก หรือร้องเพลงในชั้น การดื่มสุราเล่นการพนันและอื่น ๆ พุดเต็ง และพุดหยาบคาย ไม่สนใจในการเรียน ชอบลักขโมย ทุจริตในการสอบ เอาจานอื่น ๆ มาทำในขณะเรียน แสดงอารมณ์ฉุนเฉียวโมโหร้าย ไม่รับผิดชอบ ต่อหน้าที่ ชอบทั้งของสกปรกสกปรกบนพื้น และทั้งไม่เลือกที่ ชอบทำลายสิ่งสวยงาม ฯลฯ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกกฎกระทรวงฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2515) ตามความในประกาศ คณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132 เกี่ยวกับความประพฤติหรือการแต่งกาย ที่ถือว่าไม่เหมาะสมกับสภาพ นักเรียน และเป็นการกระทำผิดวินัย มีดังนี้

- 1) นักเรียนชายไว้ผมยาวโดยไว้ผมข้างหน้า กลางศีรษะยาวเกิน 5 เซนติเมตร รอบศีรษะไม่ตัดเกรียน หรือไว้หน้าเครา
- 2) นักเรียนหญิงไว้ผมยาวเลียดคอก (ยกเว้นระเบียบเฉพาะของโรงเรียนที่กำหนดไว้ให้ยาวกว่านี้ได้ แต่ต้องรวบให้เรียบร้อย)
- 3) เที้ยวเร่ร่อนอยู่ในที่สาธารณะ หรือทำลายสมบัติของสถานศึกษา หรือ สาธารณสมบัติ
- 4) แสดงกิริยา วาจา หรือกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดไม่สุภาพ
- 5) มีวสุมและก่อความเดือดร้อนอย่างหนึ่งอย่างใด
- 6) เล่นการพนันซึ่งต้องห้ามตามกฎหมายการพนัน
- 7) เที้ยวเตร่เวลากลางคืนระหว่างเวลา 20.00 ถึงเวลา 04.00 น. ของวัน รุ่งขึ้น เว้นแต่ไปกับผู้ปกครองหรือได้รับอนุญาตจากสถานศึกษา
- 8) สูบบุหรี่ สูบกัญชา หรือเสพสุรา ยาเสพติดหรือของมีนเมาอื่น ๆ
- 9) เข้าไปในสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ หรือสถานอื่นใด ซึ่งมี ลักษณะคล้ายคลึงกัน โรงรับจำนำ หรือสถานการพนัน ในระหว่างเวลาที่มีการเล่นการพนัน เว้นแต่จะเป็นผู้อาศัย หรือเยี่ยมญาติ
- 10) เข้าไปในงานหรือร่วมสังสรรค์ และงานนั้นมีการเดินรำหรือการแสดงซึ่งไม่ ควรแก่สภาพของนักเรียน เว้นแต่ไปกับบิดา มารดา หรือผู้ปกครองหรืองานนั้น บิดามารดาหรือ ผู้ปกครอง หรือสถานศึกษาของนักเรียนคนหนึ่งคนใดเป็นผู้จัด
- 11) เข้าไปในสถานค้าประเวณี เว้นแต่จะเป็นผู้อาศัยอยู่在那นั้น หรือเข้าไปเยี่ยม ญาติซึ่งอาศัยอยู่ในสถานนั้น
- 12) คบค้าสมาคมกับหญิงที่ประพฤติดนเพื่อการค้าประเวณี เว้นแต่จะเป็นญาติใกล้ชิด

กับผู้หญิงนั้น

- 13) ประพฤติตนทำนองชั่วสาว
- 14) มีวัตถุระเบิด หรืออาวุธติดตัวหรือซ่อนเร้นไว้เพื่อประทุษร้าย
- 15) หลบหนีโรงเรียน

ระเบียบตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 1 โรงเรียนนำไปเป็นเกณฑ์ในการปฏิบัติในโรงเรียนต่อไป

จะเห็นว่าการทำผิดวินัยของนักเรียนนั้นมีโอกาสเกิดขึ้นได้เสมอ ซึ่งมีอยู่หลายประเภท ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นประจำได้แก่ การแต่งกายไม่เรียบร้อย ความประพฤติไม่เรียบร้อย ส่งเสียงดังในชั้นเรียน คือ พูดคำหยาบ รังแกกัน ไม่สนใจเรียน ชอบเล่นหรือคุยกันขณะที่ครูสอน หนีโรงเรียน ทำลายทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน มาโรงเรียนสาย ปัญหาเหล่านี้อาจมีสาเหตุมาจากหลายทาง ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจึงควรค้นหาสาเหตุเหล่านี้ และพยายามแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ดีเหล่านี้

2.1.6 สาเหตุของการกระทำผิดวินัยของนักเรียน

ในการวิเคราะห์ปัญหาของการประพฤติผิดวินัยได้อย่างถูกต้องนั้น กอร์ตัน (Gorton, 1983) กล่าวถึงสาเหตุของการทำผิดวินัยของนักเรียนซึ่งมีอยู่หลายอย่างด้วยกันคือ

- 1) ปัญหาที่มีสาเหตุมาจากโรงเรียน ได้แก่
 - 1.1 การสอนที่ใช้ไม่ได้
 - 1.2 หลักสูตรที่ไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน
 - 1.3 ตารางสอนที่ตาสตัวเกินไป
 - 1.4 โปรแกรมการเรียนและโปรแกรมอื่น ๆ ที่ไม่ปรับให้เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ความสามารถของนักเรียน

2) ปัญหาที่มีสาเหตุจากตัวนักเรียนเอง ได้แก่

- 2.1 นักเรียนไม่เข้าใจกฎ ระเบียบต่าง ๆ
- 2.2 นักเรียนไม่เข้าใจเหตุผลของการมีระเบียบนั้น
- 2.3 พื้นฐานการศึกษาของนักเรียนไม่ดีพอ
- 2.4 มีความสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ ไปในทางที่ไม่ดี
- 2.5 นักเรียนมีเรื่องกระทบกระทั่งกันทางจิตใจ
- 2.6 นักเรียนมีความรู้สึกขัดแย้งกันกับครู

3) ปัญหาเกี่ยวข้องกับสภาพสิ่งแวดล้อมทางบ้านและชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่
ได้แก่

- 3.1 สภาพการใช้อำนาจของบุคคลและความสัมพันธ์ภายในบ้านไม่ดีพอ
- 3.2 บ้านอยู่ในทำเลที่มีอาชญากรรม
- 3.3 นักเรียนมีกิจกรรมหรือต้องทำงานมากเกินไป

สตูปส์ ,เบฟเฟอร์ตี้ และจอห์นสัน (Stoops, Bafferty, and Johnson, 1981)
ได้กล่าวถึงสาเหตุของการประพฤติดวิสัยไว้ว่าเกิดจากตัวการบางอย่างคือ

1) ต้นเหตุในทางอารมณ์และสังคม ซึ่งได้แก่

- การขาดแรงจูงใจ
- ขาดความสนใจในเนื้อหาวิชา หรือในโปรแกรมวิชาที่จัดให้เรียน
- การสอนไม่ดี
- มีความกดดันทางอารมณ์
- การขัดแย้งกันระหว่างความประพฤติของนักเรียนกับความมุ่งหวังของสังคม

และของครู

- ความขัดแย้งกับเพื่อนๆ
- ความขัดแย้งระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก
- ความขัดแย้งระหว่างบ้านกับโรงเรียน
- ความขัดแย้งระหว่างครูกับนักเรียน

2) ปัญหาส่วนตัวของนักเรียน ได้แก่

- ปัญหาด้านโภชนาการและสุขภาพร่างกาย
- ความขัดข้องเกี่ยวกับการแสดงออกของตนเอง (ไม่มีความสามารถในการ

แสดงออก)

- มีปมด้อยและรู้สึกว่าตนขาดความสามารถ
- มีความคับข้องใจในความปรารถนาที่จะเป็นคนสำคัญ
- ขาดความรัก ความเห็นอกเห็นใจ และความเข้าใจจากคนอื่น ๆ
- มีนิสัยการเรียนที่ไม่ดี
- มีความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา วิถีชีวิตส่วนตัว หรือวัฒนธรรม
- มีชีวิตที่ได้รับการเอาใจมากเกินไป

- ตื่นเต้นไปกับเรื่องเหลวไหล
- ห้องเรียนที่มีนักเรียนมากเกินไป

สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (2521) กล่าวถึงสาเหตุที่เด็กประพฤตินิสัย อาจจะกล่าวได้ว่า มาจากสาเหตุ 4 ประการ คือ

- 1) สภาพทางร่างกาย เช่น ความพิการของร่างกาย ความบกพร่องส่วนตัวของเด็ก
- 2) สภาพทางจิตใจ เช่น จิตทรมาน สมองพิการ เป็นต้น
- 3) สภาพทางสังคม เช่น สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่เสื่อมโทรม
- 4) สภาพทางอารมณ์ เช่น อารมณ์ผิดปกติ ไม่สามารถปรับปรุงอารมณ์ของตนได้ เด็กถูกทอดทิ้ง หรือถูกเลี้ยงแบบตามใจ หรือเข้มงวดจนเกินไป ขาดความรักความอบอุ่นจากครอบครัว

กิตติมา ปรีดีฉิลก (2532) กล่าวว่านักเรียนที่ขาดระเบียบวินัยส่วนมากมีสาเหตุมาจากเรื่องต่างๆดังนี้

- 1) เกี่ยวกับตัวนักเรียนเอง เช่น มีความผิดปกติทางร่างกาย จิตใจ และสังคม ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของอารมณ์ ตลอดจนการสอบตก และความรู้สึกขาดความมั่นคงในโรงเรียน
- 2) เกี่ยวกับเพื่อน เช่น เพื่อนฝูงชักชวนกันก่อการวิวาท หรือสร้างบรรรยากาศให้เกิดความตึงเครียดขึ้นในโรงเรียน
- 3) เกี่ยวกับครู เช่น ทศนคติของครูที่มีต่อนักเรียน ซึ่งอาจเป็นไปในทางไม่ดีตลอดเวลา จนเป็นเหตุให้นักเรียนไม่มีความสุขในโรงเรียน สภาพทั่ว ๆ ไปในห้องเรียน วิธีสอนของครู ความเข้าใจในวิชาที่ครูสอน และการแตกแยกกันในหมู่ครูที่นักเรียนสังเกตเห็น
- 4) เกี่ยวกับทางบ้านหรือสังคมแวดล้อม เช่น ทางบ้านมีภูมิหลังไม่ดี สังคมรอบ ๆ บ้านไม่ดี ทำให้นักเรียนพลอยไม่ดีไปด้วย
- 5) สภาพสังคมโดยรวมของบ้านเมือง ซึ่งอยู่ในสภาพที่ไม่ดี ก็มีผลทำให้นักเรียนพลอยไม่ดีไปด้วย นั่นคือ มีตัวอย่างของผู้ใหญ่ที่ขาดระเบียบวินัย

สาเหตุต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้มีความเกี่ยวข้องกับทางโรงเรียน บ้าน และชุมชน โดยทั่วไป สาเหตุเกิดจากปัญหาส่วนตัวของนักเรียนเอง และสาเหตุเกิดจากทางโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่

ประสาร กิพธ์ธารา (2523) สรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้ คือ

1) สาเหตุจากตัวเด็ก แยกเป็น 2 ประเด็น คือ

1.1 จากสภาพตัวเด็ก แบ่งออกได้เป็น 2 ทาง คือ

1.1.1 สาเหตุทางกาย มักเป็นสิ่งที่ติดตัวเด็กมาแต่เกิดเช่น ร่างกายผิดปกติ สติปัญญาอ่อน ความพิการ สุขภาพอ่อนแอ ทำให้เด็กมีปมด้อย และหาทางแสดงปมเด่นอาจจะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการรบกวนห้องเรียนเช่น พูดเสียงดัง ก้าวร้าว รังแกผู้อื่น เด็กที่สมองทึบ ปัญญาอ่อน ขาดอาหาร จะทำให้เกิดปัญหาทางอารมณ์เช่น เศร้าซึม หงุดหงิด เจ้าอารมณ์ เป็นต้น

1.1.2 สาเหตุทางจิตใจ เนื่องมาจากความต้องการทางสังคมและอารมณ์ไม่ได้รับการตอบสนอง ซึ่งอาจเกิดจากการสูญเสียพ่อแม่ ความน้อยใจที่ไม่ได้รับความอบอุ่น ขาดความเอาใจใส่จะทำให้กลายเป็นเด็กเงียบขี้น ไม่พูดจา และแยกตัวออกจากสังคม ความดิ่งเคี้ยว ความกระวนกระวาย ความสับสน ความล้มเหลว อาจทำให้เด็กแสดงออกโดย การก้าวร้าว ทำลายสิ่งของ และรังแกเพื่อน

1.2 จากวัยของเด็ก เด็กวัยรุ่นเป็นวัยที่เปลี่ยนจากวัยเด็กก้าวสู่ความเป็นหนุ่มสาว ซึ่งวัยนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา และสังคม ทำให้เด็กวัยนี้เกิดอารมณ์และความคิดใหม่ ๆ ที่แตกต่างจากวัยเด็กอันมีผลต่อปัญหาในวัยนี้

2) สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม แยกเป็น 3 ประเด็น คือ

2.1 สิ่งแวดล้อมในครอบครัว เช่น สภาพครอบครัวที่แตกแยก ทำให้เด็กขาดความมั่นใจในตนเอง แสดงอาการก้าวร้าว และเพื่อนนักเรียนเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อื่น สัมพันธภาพในครอบครัวก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เด็กประพฤติผิดวินัย นอกจากนี้วิถีการอบรมของครอบครัวก็เป็นสาเหตุให้เด็กเกิดอารมณ์กระวนกระวายตื่นเต้นอยู่เสมอ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง หรือการปล่อยปละให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ตามใจ จะทำให้เด็กขาดเหตุผลที่ดีทางจิตใจ ไม่แน่ใจว่าตนเองทำถูกหรือผิด

2.2 สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน โรงเรียนบางแห่งเป็นตัวอย่างโดยทางอ้อม ให้เด็กกระทำผิดวินัย ทั้งนี้เพราะโรงเรียนใช้วิธีทำให้เด็กบางคนประสบความล้มเหลว ซึ่งมีผลให้เด็กมีความมั่งร้ายหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อครู อาจารย์ และโรงเรียน ตัวครูเองมีส่วนอย่างมากต่อเด็ก เช่น ครูที่ให้การบ้านเด็กที่ไม่ชัดเจน หรือไม่ให้เลข นักเรียนย่อมไม่ทราบว่าจะทำอะไรดี หรือครูสอนไม่ดี ไม่เตรียมการสอน ทำให้เด็กไม่สนใจเรียน ครูแต่งตัวไม่เหมาะสม เกียจคร้านในการสอน เจ้าอารมณ์ ไม่ให้ความสนใจ และไม่เอาใจใส่ต่อเด็ก เด็กอาจจะเรียกร้องความ

สนใจด้วยการพูดเสียงดัง พูดโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือชุกจนจนเกินเหตุ ทางด้านกลุ่มเพื่อนนั้นมีข้ออื่นอันว่าเพื่อนมีความสำคัญต่อการส่งเสริมให้กระทำผิดวินัย เพื่อนอาจจะคอยช่วยเหลือส่งเสริมให้กระทำผิดวินัยกว่าเดิมมากขึ้น ชักจูงใจให้ขัดคำสั่งพ่อแม่ อันอาจเป็นแนวทางนำไปสู่การก่ออาชญากรรมในอนาคตได้

2.3 สภาพสังคมทั่วไป สังคมอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกหลังไหลเข้ามาสู่ประเทศพร้อมกับความเจริญต่าง ๆ วิษรุ่นเป็นวัยที่อยากรู้ อยากรู้อะไรเห็น อยากรู้อะไร เด็กวิษรุ่นจะพยายามแสวงหาความรู้โดยวิธีการต่าง ๆ จนกระทั่งแสดงพฤติกรรมที่ทำให้เกิดปัญหาและผลเสียต่อตัวเด็กและสังคมได้

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปัญหาวินัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

คณะกรรมการวิเคราะห์ปัญหาเยาวชน กองการวิจัย กรมวิชาการ (2515) ได้ทำการศึกษาโดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนจากโรงเรียนชาย โรงเรียนหญิง และโรงเรียนแบบสหศึกษา พบว่า นักเรียนโรงเรียนชาย 35.1 % นักเรียนหญิง 24.5 % และนักเรียนโรงเรียนประเภทสหศึกษา 29.1 เปอร์เซ็นต์ที่ไม่ชอบกฎข้อบังคับของโรงเรียนบางประการ ซึ่งคณะกรรมการวิเคราะห์ปัญหาเยาวชนได้สรุปไว้ว่า ในโรงเรียนเด็กมีโอกาสมิประพฤตินิดได้ง่าย ถ้าครูไม่ช่วยอบรมให้เต็มที่เวลาเด็กทำอะไรไม่ดีจะพยายามปกปิด เพราะกลัวเสียชื่อเสียง บางโรงเรียนระเบียบไม่ดี ไม่มีวินัยหรือใช้วินัยอย่างไม่เสมอต้นเสมอปลาย ทำให้เด็กไม่ยอมปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนดขึ้น

ฉัตรสุณ พงษ์ภิญโญ (2537) ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความประพฤติผิดระเบียบของนักเรียนโรงเรียนมัธยมในเขตกรุงเทพ ผลการวิจัยความผิดขนาดเบา ปานกลาง และหนัก พบว่าตัวแปรที่ร่วมกันอธิบายระดับความประพฤติผิด คือ การคบหาสมาคมกับเพื่อนที่ประพฤติผิดและการรับรู้ความแน่นอนของการลงโทษ เมื่อแยกวิเคราะห์ระดับความประพฤติผิดออกเป็น 3 กลุ่มปรากฏว่ากลุ่มความผิดขนาดเบา มีตัวแปรที่อธิบายความประพฤติผิดได้ คือความยึดมั่นต่อแนวการกระทำที่สังคมยอมรับ การคบหาสมาคมกับเพื่อนที่ประพฤติผิดและการรับรู้ความรวดเร็วของการลงโทษ สำหรับกลุ่มความผิดขนาดปานกลาง ปรากฏว่า การคบหาสมาคมกับเพื่อนที่ประพฤติผิด เป็นเพียงตัวแปรเดียวที่มีความสัมพันธ์กับระดับความประพฤติผิด ส่วนกลุ่มความผิดขนาดหนัก

ปรากฏว่ามี 3 ตัวแปร คือ การรับรู้ความรุนแรงของการลงโทษ ความผูกพันต่อบิดามารดา และโรงเรียน และการรับรู้ความแน่นอนของการลงโทษ

กัทวีร์ จันทรพิบูลย์ (2510) ได้ทำการศึกษาปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดจันทบุรี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน ปรากฏว่าสาเหตุของปัญหาเกิดจากสิ่งต่อไปนี้ 1) สิ่งแวดล้อมทางบ้าน ได้แก่ ที่อยู่อาศัย ฐานะทางเศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ในครอบครัว 2) สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียนเกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนต่อครูและต่อวิชาที่เรียน ตลอดจนความรู้สึที่มีต่อเพื่อน 3) ปัญหาที่เกิดจากตัวนักเรียนเอง คือ สุขภาพ สติปัญญาและการใช้เวลาว่าง

ศุภาดิ ชูวงศ์ (2519) ศึกษาความเห็นของครูโรงเรียนมัธยมเกี่ยวกับบทบาทของครูที่มีต่อระเบียบของโรงเรียน ความเหมาะสมของระเบียบการแต่งกายของนักเรียนและระเบียบความประพฤติของนักเรียน การลงโทษนักเรียนผู้ประพฤติผิดระเบียบ ผลปรากฏว่าครูที่ทำหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายปกครอง ฝ่ายวิชาการ ฯลฯ มีความเห็นในเรื่องนี้แตกต่างกัน ถ้าเปรียบเทียบความเห็นของครูในเรื่องระเบียบการแต่งกายของนักเรียนพบว่า ครูที่มีวุฒิ ระดับอายุ และเพศต่างกันมีทัศนะเกี่ยวกับเรื่องนี้ต่างกัน สำหรับด้านระเบียบความประพฤติของนักเรียน ครูที่ทำงานในโรงเรียนชาย โรงเรียนหญิงและสหศึกษา ทั้งที่สังกัดโรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนรัฐบาลมีความเห็นต่างกัน ด้านความบกพร่องทางวินัยของนักเรียน ครูที่ทำงานอยู่ในโรงเรียนราษฎร์และโรงเรียนรัฐบาล ซึ่งทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปกครองและฝ่ายธุรการ มีความเห็นต่างกัน

สุวรรณา อร่ามเมธาวงศ์ (2519) ได้ศึกษาปัญหาทางวินัยของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดนครราชสีมา ในทัศนะของนักเรียนปรากฏว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความเห็นเกี่ยวกับ บทบาทของนักเรียนที่มีต่อระเบียบของโรงเรียน ระเบียบการแต่งกายของนักเรียน ระเบียบความประพฤติของนักเรียน และความบกพร่องทางวินัยของนักเรียนแตกต่างกัน แต่พบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความเห็นเกี่ยวกับการลงโทษนักเรียนที่ประพฤติผิดระเบียบโรงเรียนคล้ายคลึงกัน ซึ่งต่างกับการวิจัยของ ประสงค์ โมคภา (2528) ที่ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาต่อระเบียบการแต่งกาย ระเบียบความประพฤติ และการลงโทษของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 10 ผลการวิจัยพบว่า ระเบียบการแต่งกายของนักเรียนชาย ระเบียบการแต่งกายของนักเรียนหญิง และระเบียบความประพฤติที่ใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในปัจจุบัน มีความเหมาะสมแล้ว ส่วนการลงโทษนั้นนักเรียนเห็นว่าควรลงโทษสถาน

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เขา คือ ว่ากล่าวตักเตือน เมื่อทำทัณฑ์บนและสั่งพักการเรียน โดยไม่ประสงค์ให้ลงโทษโดยให้ออกและคัดชื่อออก

ภัทรา นิคมานันท์ (2517) ได้พบว่าความรู้สึกรับผิดชอบ วินัยในตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ยังพบว่าในกลุ่มนักศึกษาชาย วินัยในตนเองมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับทัศนคติต่อการถือศีลห้าทุกข้อ ส่วนนักศึกษาหญิงปรากฏว่าวินัยในตนเองสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการยกเว้นการดื่มน้ำเมา

กรรณา กิจขยัน (2517) ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ห้าจำนวน 300 คน ปรากฏว่า คุณธรรมแห่งพลเมืองดี และความเชื่อในอำนาจภายในตนเอง มีความสัมพันธ์เป็นเส้นตรงในทางบวกกับความมีวินัยแห่งตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยในต่างประเทศ

คลาร์ค (Clarke, 1977) จึงได้ศึกษาทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียน เกี่ยวกับปัญหาทางวินัยของนักเรียนมัธยมในมลรัฐคาร์โรไลนาเหนือ ประเทศสหรัฐอเมริกา ปรากฏว่าผู้บริหารโรงเรียน และครูเห็นว่าสาเหตุของปัญหาทางวินัยมาจากสังคม และครอบครัว ในขณะที่นักเรียนเห็นว่า ปัญหาทางวินัยเกิดจากสถานการณ์ และความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูในโรงเรียนเอง กิจกรรมต่าง ๆ ที่นำมาใช้เพื่อลดปัญหาทางวินัยนั้น นักเรียนส่วนมากไม่เห็นด้วย

แอนดรูกิวิช (Andrukiewicz, 1976) ได้ศึกษาพฤติกรรมการกระทำผิดของเด็กระดับมัธยมศึกษาในชุมชนหนึ่ง โดยวิธีให้เด็กเป็นผู้รายงานการทำความผิดของตน ด้วยตนเองผลการศึกษาปรากฏว่า เด็กส่วนใหญ่ (ร้อยละ 72.7) กระทำผิดโดยการดื่มเบียร์ เหล้าองุ่น และน้ำเมาอื่น ๆ ส่วนน้อย (ร้อยละ 1.4) รายงานว่าเคยขโมยของมีค่า เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กในโรงเรียนมัธยมของรัฐ มีการกระทำผิดโดยรวมแตกต่างจากเด็กในโรงเรียนมัธยมของเอกชนอย่างมีนัยสำคัญ เด็กชายมีการกระทำผิดโดยรวมมากกว่าเด็กหญิงเป็นสองเท่า เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการกระทำผิดระหว่างเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีระดับเศรษฐกิจและสังคมต่ำ กับเด็กที่มาจากครอบครัว ที่มีระดับเศรษฐกิจและสังคมสูง ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิจัยที่สนับสนุนกับการวิจัยข้างต้นนี้ โจนส์ (Jones, 1954) ได้ศึกษาเรื่องความ แตกต่างกันระหว่างเด็กชายกับเด็กหญิงในด้านปฏิบัติตามวินัย ปรากฏว่า

เด็กชายวัยรุ่นจะฝ่าฝืนระเบียบวินัยมากกว่าเด็กหญิงวัยรุ่น ทั้งนี้เพราะสังคมได้มุ่งหวังให้หญิงและชายมีพฤติกรรมเหมือนกัน ดังนั้น การฝึกอบรมเด็กแต่ละเพศจึงแตกต่างกัน เนื่องจากการยอมรับหรือปฏิเสธจากสังคม มีความหมายต่อหญิงมากกว่าชาย และสังคมเข้มงวดกวดขันกับความประพฤติของหญิงมากกว่าชาย แต่ในสภาพการณ์อื่น ๆ เด็กชายจะมีการพูดเท็จ และไม่ซื่อสัตย์มากกว่าเด็กหญิงในระยะวัยเด็กตอนปลาย และวัยรุ่น เด็กชายจะฝ่าฝืนระเบียบวินัยมากกว่าและไม่เต็มใจที่จะกระทำตามกฎข้อบังคับต่าง ๆ โดยไม่คำนึงว่ากฎนั้นจะยุติธรรมต่อตนเองหรือไม่

เมอร์ริล หลุยส์ และบีแมน (Merril, Louis and Beman, 1960 : อ้างถึงใน สุภาวดี ชูวงศ์, 2519) ได้ร่วมมือกันค้นคว้าปัญหาทางพฤติกรรมของเด็กที่เกิดขึ้นในโรงเรียน โดยสัมภาษณ์ครูจำนวน 30 คน ที่สอนในโรงเรียนภาคฤดูร้อน ปรากฏว่าการฝ่าฝืนกฎข้อบังคับของโรงเรียน และความประพฤติที่ขัดต่อศีลธรรมอันดีงาม แบ่งตามชั้นเรียนต่างๆ ได้ดังนี้คือ ในชั้น 1-6 ร้อยละ 73, ในชั้น 7-9 ร้อยละ 77 และในชั้น 10-12 ร้อยละ 28

มูทิเมอร์ (Mutimer, 1967) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการจัดระดับพฤติกรรมของเด็กและเด็กวัยรุ่นที่เป็นปัญหาจากนักเรียน และครู ผลการวิจัยปรากฏว่าการจัดระดับ ความหนักเบาในพฤติกรรมดังกล่าวของครูกับนักเรียนต่างกัน

2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์

2.3.1 ความหมายของอัตมโนทัศน์

ไรมี (Raimy, 1948) เป็นบุคคลแรกที่ให้คำจำกัดความของคำว่า ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองโดยกล่าวว่า ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองหรืออัตมโนภาพ เป็นการรับรู้สิ่งต่าง ๆ ซึ่งถูกจัดให้เป็นระบบมาก หรือน้อย เป็นผลมาจากการสังเกต "ตน" (Self)

รอย (Roy, 1984) ได้อธิบายถึงอัตมโนทัศน์ไว้ดังนี้ อัตมโนทัศน์นั้นเป็นพฤติกรรมการตอบสนองเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด เชื่อมโยงเกี่ยวกับความสามารถของตนเอง ภาพลักษณ์ ความคาดหวังและความมีคุณค่าในตนเอง แบ่งออกเป็น 2 ด้านด้วยกันคือ อัตมโนทัศน์ด้านร่างกายและอัตมโนทัศน์ด้านส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วย 4 ด้านย่อย คือ ด้านศีลธรรม-จรรยา ด้านความมั่นคงในตนเอง ด้านปณิธาน-ความคาดหวัง และด้านความมีคุณค่าในตนเอง

โรเจอร์ส (Rogers, 1951) กล่าวว่าอัตมโนทัศน์เป็นโครงสร้างของการรับรู้ที่บุคคลมีต่อตนเองเกี่ยวกับรูปร่างลักษณะ ความสามารถ คุณค่าของตนเอง และการปรับตัวของตนเอง

กับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม และได้แบ่งอัตมโนทัศน์ออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) ด้านค่านิยมเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ (Academic Value) คือความรู้สึกต่อตนเองในด้านสติปัญญา นิยสการเรี้น แรงจูงใจ ทักษะในการเรี้น แรงกดดันจากทางบ้าน การแข่งขันเกี่ยวกับความสามารถและการเลือกอาชีพ

2) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship) คือความรู้สึกต่อตนเองในด้านที่เกีวข้องกับผู้อื่น ความสามารถในการคบเพื่อน การทำงานร่วมกับคนอื่นและการเข้าสังคม

3) ด้านการปรับตัวทางอารมณ์ (Emotional Adjustment) คือ ความรู้สึกต่อตนเอง ทางด้านความกดดันทางอารมณ์ ความวิตกกังวล ความสุขความเครียด ความเบื่อหน่ายและความขุ่นเคืองใจ

เคนด์เลอร์ (Kendler, 1963) ได้ให้ความหมายว่า มโนภาพแห่งตน หมายถึง ทศณคติที่บุคคลมีต่อตนเอง การเรี้นรู้เกี่ยวกับตนเองจะเกิดขึ้นตามลำดับตั้งแต่เล็กจนโต การประเมินค่าเกี่ยวกับตนเองจะเปลี่ยนไปตามวุฒิภาวะ บุคคลจะค้นพบมิติใหม่ๆ ในการตัดสินใจตนเอง

วิล สวรรณมณี (2527) สรุปว่า อัตมโนทัศน์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง และการประเมินตนเองให้เกิดความเข้าใจ ความรู้สึก ทศณคติต่อตนทั้งในด้านที่เป็นจริงและไม่เป็นจริง อันเป็นผลจากการเรี้นรู้ที่ได้จากประสบการณ์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งบุคคลที่จะมีการปรับตัว และมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมนั้น จะต้องรับรู้ตนเองตามอุดมคติ รับรู้ตนเองตามความเป็นจริง และรับรู้ตนเองตามที่สังคมรับรู้อยู่ในลักษณะใกล้เคียงกันหรือเป็นสิ่งที่เดียวกัน

พรหมทิพย์ เกษะนันท์ (2517 : อ้างถึงใน พเยาว์ เกาทัณฑ์ทอง, 2534) ได้ให้ความหมายของอัตมโนทัศน์ว่า คือ ความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของตน แต่เป็นส่วนสำคัญที่เป็นแก่นแท้ เป็นคุณลักษณะประจำตัวของตนเอง เป็นคุณลักษณะที่บุคคลคิดว่าเป็นตัวของเขาเองตลอดเวลา ทุกสถานที่ แต่อัตมโนทัศน์ไม่ใช่ "ตน" เพราะตนเป็นวิถีทางที่บุคคลเป็นตนของตนเอง รวมความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองบางส่วน พร้อมทั้งร่างกาย บุคลิกภาพ สติปัญญา ความสามารถและนิสัยใจคอด้วย

นันทิกา แยมสรวล (2522 : อ้างถึงใน วรพงษ์ นันทลักษณ์, 2537) กล่าวถึงอัตมโนทัศน์หรือความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง เป็นการมองตนเอง ซึ่งตน (Self) นั้นเกิดจากประสบการณ์ที่ได้รับจากโลก (The Experience World) จะพัฒนาผ่านการมีปฏิสัมพันธ์

ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อมของเขา และปฏิสัมพันธ์นั้นมีอิทธิพลต่อการพัฒนาของบุคคลนั้นบุคคลจะรับรู้เกี่ยวกับโลกของเขาโดยการพัฒนาภาพแห่งตน (Self-Concept)

วาร์พัส นันท์ลักษณ์ (2537) อธิบายสรุปว่า อัตมโนทัศน์ (Self-Concept) หมายถึง ภาพการที่ตนมองตนว่า ตนเป็นคนอย่างไร ซึ่งการรับรู้สิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับตนเองจะถูกจัดให้เป็นระบบมากขึ้นหรือน้อยเป็น ผลจากการสังเกต "ตน" (Self)

กล่าวโดยสรุป อัตมโนทัศน์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ว่าเป็นการรับรู้ตนเองทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งการรับรู้เกี่ยวกับตนนี้ในแต่ละคนอาจตรงหรือไม่ตรงกับความเป็นจริงก็ได้ ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของบุคคลนั้นกับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่เขาอยู่ด้วย

2.3.2 ความสำคัญของอัตมโนทัศน์

เฮิร์ลอค (Hurlock, 1974) กล่าวถึง อัตมโนทัศน์หรือความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการชี้นำพฤติกรรมของมนุษย์หรือนับได้ว่าเป็น "แกนกลาง" (Core) ของบุคลิกภาพ อันเป็นสิ่งที่กำหนดคุณภาพของพฤติกรรมที่คนเราแสดงออกต่อบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อม กล่าวอย่างง่าย ๆ ก็คือ หากบุคคลใดมีอัตมโนทัศน์ที่ดี ก็จะมีการกระทำที่เหมาะสมและเป็นผู้ที่มีความสุขจิตใจที่ดีด้วย ในทางตรงกันข้าม หากบุคคลใดมีอัตมโนทัศน์ที่ไม่ดี ก็จะทำให้บุคคลนั้นมีการกระทำที่สร้างปัญหาให้แก่ตนเองและผู้อื่น อันจะนำไปสู่ความล้มเหลวในชีวิตในปัจจุบัน

รอย (Roy, 1984) สจวร์ต และซันเดน (Stuart and Sunden, 1987) สรุปว่า อัตมโนทัศน์ เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคลโดยจะแสดงพฤติกรรมในทางบวกหรือทางลบนั้นขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้นมีอัตมโนทัศน์อย่างไรซึ่งสอดคล้องกับที่ รอยเจอร์ส (Rogers, 1951) ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลจักต้องตระหนักในความจริงที่เกี่ยวข้องกับตนเอง กล่าวคือ รับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงในตนเอง จึงจะทำให้เกิดการมองเห็นตนเองทั้งร่างกายและจิตใจ แล้วนำไปกำหนดบุคลิกภาพของตนเองให้เหมาะสมเพื่อให้ประสบความสำเร็จในชีวิตต่อไป

พเฮาว์ เกาทัทททอง (2534) กล่าวถึงพัฒนาการของอัตมโนทัศน์ในช่วงวัยรุ่นนี้ เป็นช่วงที่แสดงให้เห็นอิทธิพลของความคิดเกี่ยวกับตนเองในทางบวกหรือทางลบจะมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมในลักษณะต่าง ๆ กัน และจะสะท้อนให้เห็นว่าเด็กมองคนอื่นอย่างไร ถ้าเด็กมีความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในทางบวก เด็กจะมีพฤติกรรมต่อคนอื่นที่ดีเยี่ยมกับตน เห็นคุณค่าในผู้อื่น เมื่อเด็กมีความคิดเช่นนี้กับผู้อื่น เด็กจะได้รับการปฏิบัติตอบเช่นเดียวกัน ในทางตรงกันข้ามเด็กที่มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในทางลบก็จะมีความรู้สึกเช่นนี้กับผู้อื่น

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตนัยทัศน์

งานวิจัยในประเทศ

วิมล สุวรรณมณี (2527) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบนิภาพแห่งตนของเด็กนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวกับนักเรียนปกติทั่วไปในโรงเรียนระดับอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 474 คน แยกเป็นนักเรียนที่มีประวัติในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 234 คน และนักเรียนที่ไม่มีประวัติในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 240 คน ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มมีอายุระหว่าง 16-20 ปี โดยใช้แบบสอบถามวัดนิภาพแห่งตนในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ ด้านรูปร่างลักษณะและบุคลิกภาพ ด้านความวิตกกังวล ด้านสติปัญญาและสถานการณ์ในโรงเรียน ด้านความสุขความพอใจ ด้านความรู้สึกในความเป็นชาย และด้านทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมของตนปรากฏว่านิภาพแห่งตนของนักเรียน 2 กลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มนักเรียนที่ไม่มีประวัติในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวได้คะแนนนิภาพแห่งตนสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีประวัติในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ผลการวิจัยนี้สนับสนุนงานวิจัยของ สานิต รัตติกุล (2533) ได้ศึกษาเปรียบเทียบนิภาพแห่งตน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนตามการรับรู้ของนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวกับไม่ก้าวร้าว โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายและหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 300 คน แบ่งเป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว 150 คน และนักเรียนปกติทั่วไป 150 คน โดยใช้แบบสอบถามนิภาพแห่งตน แบบสอบถามวัดพฤติกรรมก้าวร้าว และแบบสอบถามการรับรู้สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ปรากฏว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวและนักเรียนปกติทั่วไป มีนิภาพแห่งตนด้านรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่านิภาพแห่งตน ด้านพฤติกรรม ด้านสภาพทางสติปัญญา และสถานการณ์ในโรงเรียน ด้านลักษณะความวิตกกังวล ด้านความเป็นคนน่านิยมน และด้านความสุข และความพอใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นักเรียนปกติทั่วไปมีนิภาพแห่งตนโดยส่วนรวม และแต่ละด้านชัดเจนกว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ยกเว้นด้านรูปร่างลักษณะ และคุณลักษณะที่ไม่พบความแตกต่าง

นงนุช โรจนเลิศ (2533) ทำการวิจัย ปรากฏผลว่า นักเรียนวัยรุ่นที่มีนิภาพแห่งตนแต่ละด้านในระดับสูง และที่มีนิภาพแห่งตนรวมอยู่ในระดับสูง มีการควบคุมตนเองสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีนิภาพแห่งตนแต่ละด้านและนิภาพแห่งตนรวมในระดับต่ำ

งานวิจัยในต่างประเทศ

จากการประเมินผลงานวิจัยของ เฮิร์ลลอค (Hurlock, 1960) ได้รวบรวมสรุปผลการศึกษาวิจัยของนักจิตวิทยาหลายท่าน แสดงให้เห็นความสำคัญของอัตมโนทัศน์ในทางที่ดี จะส่งผลต่อพฤติกรรมทางบวกที่สังคมต้องการหลายประการ ได้แก่ การมีความรัก และรู้จักรับผิดชอบต่อสังคม ให้ความร่วมมือต่อชุมชน มีความอดทนอดกลั้น ใจกว้าง นอกจากนี้จากการรวบรวมผลงานวิจัยของ วาลี (Wylie, 1968) ได้สรุปผลไว้ว่า การมีอัตมโนทัศน์สูงจะมีผลต่อการปรับตัว การยอมรับผู้อื่น การเรียนรู้ และระดับความมุ่งมั่น ด้วยเหตุดังกล่าว อัตมโนทัศน์จึงเป็นแกนกลางของพฤติกรรม และเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของบุคลิกภาพ

เฮมด (Hamed, 1967) ได้ศึกษาความรู้สึกลึกซึ้งเกี่ยวกับตนเองกับโครงสร้างทางบุคลิกภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่น จำนวน 170 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดความรู้สึกลึกซึ้งเกี่ยวกับตนเอง (Self-concept Scale) และการปรับตัว ระดับสติปัญญา บุคลิกภาพ การรับรู้ การเข้าสังคม ผลการวิจัยพบว่า เด็กวัยรุ่นมีความรู้สึกลึกซึ้งเกี่ยวกับตนเองในทางบวก มีการปรับตัว การรับรู้และการเข้าสังคมได้ดีกว่าผู้ที่มีความรู้สึกลึกซึ้งเกี่ยวกับตนเองในทางลบ

ดิทช์ (Dietche, 1959) ได้ศึกษามโนภาพแห่งตน ระหว่างเด็กที่มีปัญหาด้านความประพฤติกับเด็กที่ไม่มีปัญหาด้านความประพฤติ กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นชายมีอายุระหว่าง 15-16 ปี จำนวน 100 คน โดยใช้แบบวัดมโนภาพแห่งตนของเทนเนสซี (The Tennessee Department of Mental Health Self-Concept Scale) วัดมโนภาพแห่งตน ผลการวิจัยปรากฏว่า เด็กชายที่ไม่มีปัญหาด้านความประพฤติ จะมีอัตมโนทัศน์ดีกว่าเด็กชายที่มีปัญหาด้านความประพฤติ

2.5 เลกส์การที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู

การอบรมเลี้ยงดูตรงกับคำศัพท์ในภาษาอังกฤษว่า "Socialization" มีผู้บัญญัติศัพท์เฉพาะในภาษาไทยว่า "สังคมประกิต" หมายถึงวิธีการต่าง ๆ ที่ช่วยให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในแนวทางที่สอดคล้องกับบุคคลส่วนใหญ่ ของสังคม เป็นพฤติกรรมที่สังคมคาดหวัง และเป็นวิธีการที่บุคคลจะต้องเรียนรู้ต่อเนื่องกันไปตลอดชีวิตของเขา (สุรางค์ จันทน์เฒ, 2529)

วิลสันนักร์ มุนเหวต (2523) เชื่อว่า การอบรมเลี้ยงดู หรือแบบแผนวิธีการที่บิดามารดาผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กนั้น เป็นรากฐานในการพัฒนาบุคคลด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงชีวิตตอนต้นเด็กจำเป็นต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างดี เพราะถ้าเด็กได้รับการอบรม

เลี้ยงดูที่ไม่ดีพอ เด็กจะมีปัญหาเมื่อโตขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียน ตลอดจนการประสบความสำเร็จของบุคคลต่อไป

2.5.1 รูปแบบของการอบรมเลี้ยงดู

มีผู้ให้รูปแบบลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูไว้หลายท่าน ซึ่งจากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า มีหลายท่านที่สรุปแนวคิดคล้ายคลึง เช่น

บามรินด์ (Baumrind, 1976) ได้แบ่งลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูบุตรออกเป็น 3 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่และให้เหตุผลแก่บุตร ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นของบุตร
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ เข้มงวดกวดขัน ไม่รับฟังความคิดเห็นของบุตร ใช้เหตุผลของบิดามารดาฝ่ายเดียว
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยตามสบาย ไม่กวดขันบุตร ปล่อยให้บุตรทำสิ่งต่าง ๆ ได้ตามใจชอบ ไม่ให้ความสนใจบุตร

ตามแนวคิดของ รอเจอร์ส (Rogers, 1972 : อ้างถึงใน พเยาว์ เกาทัณฑ์ทอง, 2534) ได้แบ่งรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูเป็น 3 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บุตรรู้สึกว่าเป็นอิสระ ปฏิบัติต่อตนเองอย่างสุจริตธรรม มีความอดทน ไม่ตามใจจนเกินไปและไม่เข้มงวดกวดขันจนเกินไป สอนรับความสามารถและความคิดเห็นของบุตร ให้ความร่วมมือแก่บุตรตามโอกาสอันควร
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป หมายถึง วิธีการปฏิบัติของพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่ทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ไม่ได้ทำในสิ่งที่ตนเองต้องการหรือทำอะไรด้วยตนเอง ต้องปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่พ่อแม่กำหนดไว้ ถูกควบคุมและอยู่ในสายตา หรือคุ้มครองป้องกันให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง และมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นเด็กอยู่เสมอ
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บุตรรู้สึกว่าตนเองถูกเกลียดชัง และไม่ได้รับการเอาใจใส่ ตลอดจนการไม่ได้รับคำแนะนำช่วยเหลือจากบิดามารดาเท่าที่ควร มักใช้วิธีวิจารณ์ตำหนิโทษที่รุนแรง และปราศจากเหตุผลไม่ให้ความสนิทสนมเป็นกันเอง และปล่อยปละละเลยความเป็นอยู่

จากการศึกษาของ บาลด์วิน คาลฮอร์น และบรีส์ (Baldwin, Kalhorn and Breese, 1970 : อ้างถึงใน นวลศิริ และคณะ, 2520) ได้ทำการศึกษาค้นคว้า และสรุปเกี่ยวกับการแบ่งลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูโดยแบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ

1. บ้านที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตย

บ้านที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้น หมายถึง การที่บิดามารดาให้อิสระเสรีแก่บุตรพอสมควร ไม่ว่าจะเป็นการพูดจา ความประพฤติหรือการตั้งกฎเกณฑ์ที่ใช้กับบุตร จะเน้นหนักไปในด้านการสนองความต้องการ และธรรมชาติของเด็ก เด็กจะมีอิสระเสรีในขอบเขตที่กำหนด และถ้าเด็กฝ่าฝืนที่บิดามารดาวางไว้เด็กจะถูกทำโทษเป็นครั้งคราว

2. บ้านที่มีการปกครองแบบอิตาเลียน

บ้านที่มีการปกครองแบบอิตาเลียนนั้น หมายถึง ลักษณะที่บิดามารดาตั้งกฎการกระทำของเด็กแทบทุกชนิด เด็กจะต้องพยายามรักษาระเบียบวินัยอย่างเข้มงวด การฝ่าฝืนกฎนั้นเป็นความผิดที่รุนแรง

3. บ้านที่มีการปกครองแบบไม่มีกฎเกณฑ์

บ้านที่มีการปกครองแบบไม่มีกฎเกณฑ์นั้น หมายถึง ลักษณะที่บิดามารดาจะไม่มีการตั้งข้อบังคับใดๆ เด็กสามารถทำทุกสิ่งได้ตามความปรารถนา

ละม้ายมาศ ศรีทนต์ (2504 : อ้างถึงใน มัญชรี บุญนาค, 2514) ได้กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูบุตรว่ามี 3 แบบ ดังนี้

1. แบบประชาธิปไตย (Democratic) คือ บิดามารดารับผิดชอบร่วมกันในการเลี้ยงดูบุตร และภาระอื่น ๆ ในครอบครัว การตัดสินใจใด ๆ ในครอบครัวเกิดจากการตกลงเห็นชอบของสมาชิกทุกคน บุตรมีโอกาสใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ และรับผิดชอบในกิจกรรมต่างๆ ของครอบครัว มีโอกาสหัดคิดริเริ่มและตัดสินใจจากเรื่องเล็กไปหาเรื่องใหญ่ และจะสร้างเป็นนิสัยต่อไปจะรู้จักคิดริเริ่ม กล้าแสดงความคิดเห็น มีความเชื่อมั่นในตนเอง พึ่งพาตนเองได้

2. แบบอิตาเลียน (Authoritarian) คือ บิดามารดามีอำนาจสิทธิ์ขาดในการกิจทุกประการในครอบครัว เป็นผู้ตั้งจุดมุ่งหมายและกฎเกณฑ์ทุกอย่าง บุตรเป็นเพียงผู้ปฏิบัติตามสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดากับบุตรในครอบครัวจะห่างเหิน บุตรจะขาดความอบอุ่นและมั่นคงปลอดภัย การปฏิบัติตามคำสั่งของบิดามารดาเป็นประจํา ทำให้เด็กขาดความริเริ่ม ไม่เชื่อมั่นในตัวเอง ไม่เป็นตัวของตัวเอง ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น

3. แบบปล่อยปละละเลย (Laissez-Faire) คือ บิดามารดามักใช้อารมณ์กับบุตร

มากกว่าเหตุผล บุตรจะรู้สึกขาดความรักและจะมองโลกในแง่ร้าย ไม่ไว้วางใจผู้อื่น ไม่เชื่อ
ความยุติธรรมและไม่ได้มีโอกาสเรียนรู้หรือรับการฝึกฝนให้มีคุณธรรมความดีต่าง ๆ ขาดความ
เป็นระเบียบ ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ไม่มีความขยันขันแข็ง และไม่มีความสามารถในการ
ทำงานร่วมกับผู้อื่น

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่านักจิตวิทยาได้แบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูไว้คล้ายคลึงกัน ซึ่ง
พอจะสรุปรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูออกได้เป็น 3 แบบใหญ่ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อย
ปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย
นอกจากนี้ยังมีผู้แบ่งรูปแบบอื่นอีกโดยสุจินดา ใจชาน (2529) มีความเห็นสอดคล้องกับ
เสาวลักษณ์ จุมพลพงษ์ (2527) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 3 แบบ คือ แบบให้ความรัก
แบบการลงโทษ และแบบการคาดหวังเอากับเด็ก

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก หมายถึง การรับรู้ที่เด็กมีต่อการอบรมเลี้ยงดู
ของบิดามารดา หรือผู้ปกครองในด้านการให้การแนะนำสนับสนุนและให้การช่วยเหลือ การ
ยินดีที่จะอยู่กับบุตร การยกย่อง การคุ้มครอง และการทำให้บุตรมีความเชื่อมั่นในตนเอง
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบการลงโทษ หมายถึง การรับรู้ที่เด็กมีต่อการอบรมเลี้ยงดูของ
บิดามารดา หรือผู้ปกครอง ในด้านการลงโทษทั้งทางกายและทางจิตใจ เช่น การเพิกเฉย
การดุด่า การไม่พิจารณาถึงความต้องการของบุตร การตัดสิทธิพิเศษ เป็นต้น
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบการคาดหวังเอากับเด็ก หมายถึง การรับรู้ที่เด็กมีต่อการ
อบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา หรือผู้ปกครองในด้านการควบคุม การเรียกร้องเอากับบุตร เช่น
ในด้านความสำเร็จ ความรู้สึกไม่พอใจเมื่อบุตรกระทำความผิด

บุญสวส เชิดเกียรติกุล (2525) กล่าวถึง ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ คือ

1. แบบตามใจ คือ การที่บิดามารดาเอากเอาใจบุตร ไม่เคยขัดใจ สอดตามบุตร
ทุกอย่าง
2. แบบทอดทิ้ง คือ การที่บิดามารดาขาดการให้ความรักใคร่ และขาดความสนใจใน
ความเป็นอยู่ ไม่ดูแลยามเจ็บไข้ ไม่แนะนำสั่งสอน ให้ความรักแบบลำเอียง มีการดุด่า หรือ
ลงโทษที่รุนแรงเกินเหตุ
3. แบบบังคับเข้มงวด คือ การที่บิดามารดาใช้วิธีขีดเส้นให้บุตรเดิน หรือบังคับบุตรโดย
ไม่คำนึงถึงจิตใจ และธรรมชาติของบุตร บังคับให้บุตรทำตามทุกอย่าง และมีการลงโทษด้วยวิธี
การที่แปลกกับบุตรไม่ทำตาม

กล่าวโดยสรุป การอบรมเลี้ยงดูนอกจากแบ่งเป็น 3 แบบใหญ่ๆ ดังกล่าวมาแล้ว ยังมี การอบรมเลี้ยงดูแบบรัก ตามใจ แบบทอดทิ้ง และแบบบังคับ คาดหวังเอาภัยกับเด็ก

2.5.2 อิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดู

การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อบุคลิกภาพของบุตรในด้านต่าง ๆ เช่นการปรับตนเอง ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง และความมีวินัยในตนเอง เป็นต้น ดังนี้

เฮอร์ลอค (Hurlock, 1974) นักจิตวิทยาพัฒนาการผู้มีชื่อเสียงดีเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลก ได้แยกบุคลิกภาพของคนออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. พฤติกรรมของครอบครัวยุคใหม่ จะเป็นพฤติกรรมของเด็กซึ่งเด็กจะเลียนแบบโดยการสังเกตพฤติกรรมของพ่อแม่ผู้ปกครอง
2. การแสดงความคิดเห็นในลักษณะที่เห็นชอบด้วย และไม่เห็นชอบด้วย การได้รับรางวัลหรือการลงโทษนั้น ครอบครัวยุคใหม่จะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่สั่งสอนเด็กให้มีพฤติกรรมตามที่สังคมยอมรับและต้องการ
3. ครอบครัวยุคใหม่จะต้องมีการวางแผนในการลงโทษที่แน่นอน ถ้าเด็กกระทำผิด เพื่อเด็กจะได้จดจำพฤติกรรมที่ถูกลงโทษนั้นได้แน่นอน
4. ครอบครัวยุคใหม่จะต้องพยายามให้เด็กเกิดแรงจูงใจ เพื่อให้เด็กทำในสิ่งที่ถูกต้องตามวัฒนธรรม และฝึกให้เด็กยึดคุณค่าที่ดีตามวัฒนธรรม

นอกจากนี้ เฮอร์ลอค (Hurlock, 1978) ยังได้กล่าวถึงเจตคติของบิดามารดาที่มีผลต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตร ซึ่งจะมีผลต่อบุคลิกภาพของบุตร ดังนี้

1. การปกป้องบุตรเกินไป (Overprotection) บิดามารดาที่มีเจตคติแบบนี้ จะให้ความดูแลเอาใจใส่ และความคุ้มครองมากเกินไป ซึ่งจะทำให้บุตรเป็นคนที่ต้องพึ่งผู้อื่น ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความคับข้องใจ
2. การผ่อนปรน (Permissiveness) บิดามารดาจะให้โอกาสแก่บุตรได้ทำในสิ่งที่เขาต้องการ ควบคุมบ้างเล็กน้อย บิดามารดาใช้เหตุผล ซึ่งจะทำให้บุตรเป็นคนเจ้าความคิด มีความเชื่อมั่นในตนเอง ปรับตัวได้ดี และมีความคิดสร้างสรรค์
3. การตามใจ (Indulgence) เป็นการปล่อยตามสบายมากเกินไป ซึ่งจะทำให้บุตรเห็นแก่ตัว เรียกร้องความสนใจ ชอบเรียกร้องราคาและมีความบกพร่องในการปรับตัว
4. การไม่ยอมรับ (Rejection) บิดามารดาไม่ให้ความสนใจในความเป็นอยู่ของ

บุตรหรือเรียกร้องจากบุตรมากเกินไป และเกลียดชังบุตร จะทำให้บุตรขุ่นเคืองไม่มีความสุข คับข้องใจ หงุดหงิดและเกลียดชังคนอื่น ๆ

5. การยอมรับ (Acceptance) บิดามารดาให้ความสนใจและความรักแก่บุตรอย่าง ชัดแจ้ง จัดเตรียมสิ่งต่างๆ สำหรับการพัฒนาความสามารถของบุตร พิจารณาถึงความสนใจของ บุตร ซึ่งจะทำให้บุตรปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี ให้ความร่วมมือ เป็นมิตร มีอารมณ์มั่นคง ชี้อิสต์ และร่าเริง

6. การควบคุมจนเกินไป (Domination) บุตรที่ถูกควบคุมจนเกินไปจะเป็นคนชี้อิสต์ สุภาพและตระหนี่ถี่ถ้วน แต่มักจะเป็นคนขี้อาย หัวอ่อน เป็นคนยอมจำนน อ่อนไหว และมี แนวโน้มที่จะพัฒนาความรู้สึกผิดและความรู้สึกทรมาน

7. การยอมตามบุตร (Submission to child) บิดามารดาประเภทนี้จะยอมให้ บุตรใช้อำนาจกับตนและบุคคลในบ้าน บุตรจะทำตัวเป็นเจ้านายของบิดามารดา บุตรจะเรียนรู้ ที่จะต่อต้านอำนาจ และพยายามที่จะทำตัวเป็นนายของคนทั่ว ๆ ไป

8. การให้ความสำคัญ (Favoritism) บิดามารดาจะตามใจและรักบุตรคนที่ตนเอง ให้ความสำคัญมากกว่าบุตรคนอื่น บุตรมักจะบื้อออบิดามารดา แต่จะก้าวร้าวและใช้อำนาจกับ พี่ ๆ น้อง ๆ

9. การตั้งความหวังหรือทะเยอทะยานในตัวบุตร (Parental Ambitions) บิดา มารดาที่คาดหวังในตัวบุตรสูงเมื่อบุตรทำไม่ได้ตามความคาดหวัง ก็จะทำให้บุตรเป็นคนที่ขุ่นเคือง ไม่ยอมรับความสามารถของตนเอง การตำหนิของบิดามารดาเกี่ยวกับความไม่ประสบความสำเร็จ ของบุตร จะทำให้บุตรรู้สึกทรมาน ซึ่งจะส่งผลให้บุตรพัฒนาความรู้สึกไม่เพียงพอ

ไซมอนด์ (Symond, 1957 : อ้างถึงใน วรณี รักธรรม, 2515) กล่าวถึงผลของ การอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ ที่มีผลต่อบุคลิกภาพของเด็กดังนี้

1. บิดามารดาที่ละเลยบุตร บุตรจะมีลักษณะเป็นคนก้าวร้าว เจ้าคิดเจ้าแค้น ชอบพูด ปด ลึกเล็กขโมยน้อย หนีโรงเรียนเป็นประจำ

2. บิดามารดาที่ประคบประหงมบุตรมากเกินไป บุตรจะเป็นคนที่มีลักษณะเป็นคนที่ไม่ให้ ความร่วมมือ ฟังตนเองไม่ได้ จำต้องพึ่งพาคนอื่นอยู่เสมอ

3. บิดามารดาที่มีอำนาจเหนือบุตร บุตรจะเป็นคนที่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย อยู่ ในโอวาท สามารถปรับตัวเข้ากับผู้ใหญ่ได้ดี ว่อนสอนง่าย สงบเสงี่ยมแต่ขาดความคิดริเริ่ม

เดโช สวานนท์ (2520) ได้กล่าวถึง การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่มีต่อบุตร

ในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งจะมีผลต่อบุคลิกภาพของบุตร ดังนี้

1. บิดามารดาจะไม่เอาใจใส่ต่อบุตร ย่อมทำให้บุตรมีความรู้สึกไม่ปลอดภัยทางอารมณ์ รู้สึกว่าชีวิตว่าเหวอไม่มั่นคง และมักจะส่งผลให้มีพฤติกรรมออกมาในรูปของการปฏิเสธ เป็นคนที่ขาดความรัก ทั้งยังให้ความรักแก่ใครไม่เป็นอีกด้วย

2. บิดามารดาที่ปกป้องคุ้มครองด้วยการบังคับออกคำสั่งอยู่ตลอดเวลา จะทำให้บุตรขาดความริเริ่ม ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มีแนวโน้มที่จะพึ่งผู้อื่นอยู่ตลอดเวลาและเป็นผู้ที่ขอมคนอยู่ตลอดเวลา บิดามารดาที่ใช้ระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด ย่อมทำให้บุตรเป็นคนที่มีลักษณะลงโทษตนเอง และมักจะมีพฤติกรรมรุนแรงในทางลบ

3. บิดามารดาที่ทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำ หรือหย่าร้างกัน บุตรจะมีความกระวนกระวายใจ มีความเครียด มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย ไม่มั่นใจในตนเอง มองโลกในแง่ไม่ร่าเริง และขาดแบบฉบับในการสร้างเสริมลักษณะของตนด้วย

4. บิดามารดาที่ยึดมั่น และเคร่งครัดในศีลธรรมจรรยาอย่างมาก ย่อมมีผลให้บุตรมีโอกาสสร้างควมมีสติสัมปชัญญะอย่างสูงสุดขึ้นได้ และมีแนวโน้มที่จะเกิดความขัดแย้งทางใจอย่างรุนแรงขึ้นได้ และอาจทำให้กลายเป็นคนลงโทษตนเอง ไม่เห็นคุณค่าของตนเอง

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู

งานวิจัยในประเทศ

วารินทร์ ม่วงสุวรรณ (2517) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ความเอื้อเฟื้อและวินัยในสังคม ซึ่งวินัยในสังคมนี้มีความใกล้ชิด และคล้ายคลึงวินัยในตนเอง มากผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นที่รายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบรักมาก มีวินัยทางสังคมสูงกว่าวัยรุ่นที่รายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบรักน้อย ส่วนในเรื่องเกี่ยวกับการควบคุมนั้น วัยรุ่นที่รายงานว่าตนถูกควบคุมน้อยมีวินัยทางสังคมมากกว่าผู้ที่รายงานว่าตนถูกควบคุมมาก เมื่อได้พิจารณาการเลี้ยงดูแบบรักและควบคุมคู่กันไปในผู้ตอบคนเดียวกัน ปรากฏผลตามความคาดหมายว่า ผู้ที่รายงานว่าตนได้รับการเลี้ยงดูแบบรักมากแต่ถูกควบคุมน้อย มีวินัยทางสังคมมากที่สุด แตกต่างจากผู้ที่ยังรายงานว่าได้ได้รับความรักน้อย แต่ถูกควบคุมมากอย่างเห็นได้ชัด ผลการวิจัยส่วนนี้สนับสนุนกับผลการวิจัยของปราณีต สุขอุดม (2514) ที่พบว่าวัยรุ่นชายที่พ่อแม่รายงานว่าคุณน้อยนั้น มีความสามารถในการบังคับตนเองสูงกว่าผู้ที่ผู้ปกครองรายงานว่าควบคุมมาก

สมาน กำเนิด (2520) ได้ทำการศึกษาแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อการปรับตัว

ของเด็ก ซึ่งการปรับตัวนี้ก็เป็นลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเองประการหนึ่ง ผลการศึกษาได้พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยปรับตัวได้ดีกว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในการปรับตัวของเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย ทั้งจากการพิจารณาในกลุ่มรวม และพิจารณาแยกตามเพศ สำหรับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เด็กหญิงปรับตัวดีกว่าเด็กชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วาสนา จันทรสว่าง (2527) ได้กล่าวถึงผลการวิจัย การอบรมเลี้ยงดูกับลักษณะของเด็กไทย พบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง มีวินัยทางสังคม มีลักษณะเป็นผู้นำ และมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มาก แต่พบว่าจำนวนที่รายงานว่าพ่อแม่รักสนับสนุนมีเพียงร้อยละ 15 และการที่จะอบรมปลูกฝังให้เด็กไทยมีบุคลิกภาพเอื้อต่อการพัฒนาชาตินั้น วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่สำคัญคือให้เด็กรู้สึกว่าได้ได้รับความรักความอบอุ่นอย่างเพียงพอ ฝึกให้เด็กเป็นตัวของตัวเองตั้งแต่อายุน้อย ให้อิสระ ให้พึ่งตัวเอง การควบคุมเด็กอย่างเข้มงวดมากเกินไปจะทำให้เด็กมีนิสัยก้าวร้าว ขัดขวางการพัฒนาลักษณะการมีวินัยทางสังคม

งานวิจัยในต่างประเทศ

โควิลล์ และคณะ (Coville et. al., 1960) ได้ทำการศึกษาถึงสาเหตุที่เด็กมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม พบว่ามีสาเหตุมาจากความสัมพันธ์กับบิดามารดา กล่าวคือ เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ถูกตามใจมากเกินไปจนขอบเขตจะมีลักษณะคล้ายทารกที่เลี้ยงไม่รู้จักโต ไม่รู้จักยังยั้งความต้องการ เป็นปฏิกิริยาต่อสังคมและก้าวร้าว

บาลด์วิน (Baldwin, 1964 : อ้างถึงใน สมพงษ์ ติรพัฒน์, 2517) ได้ทำการศึกษาที่สถาบันวิจัยเฟลส์ (Fels Research Institute) ถึงผลของการใช้วิธีการประชาธิปไตยภายในบ้านที่มีต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก 67 คน ซึ่งโดยอายุเฉลี่ย 4 ขวบ เขาใช้วิธีให้ผู้สังเกตหลาย ๆ คน ต่างสังเกตเด็กเหล่านั้น ในขณะที่ปล่อยให้เล่นอย่างเสรีภายในโรงเรียนสำหรับเด็ก (Nursery School) แล้วให้ผู้สังเกตบันทึกพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็กไว้ โดยใช้มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) ทั้งให้คอยสังเกตด้วยว่า บ้านของเด็กเหล่านั้นใช้วิธีการปกครองแบบประชาธิปไตยหรือแบบเผด็จการ จากข้อสังเกตปรากฏว่าการใช้ระบอบประชาธิปไตยภายในบ้านจะทำให้เด็กเป็นคนที่กระตือรือร้น กล้าแสดงความคิดเห็น รับผิดชอบ และมีแผนการ

มีความอยากหรืออยากเห็น ส่วนเพศกิจการภายในบ้านจะทำให้เด็กขาดความคลิวิเริ่ม ไม่เชื่อมั่นในตนเอง ไม่เป็นตัวของตัวเอง

ฮอฟแมน (Hoffman, 1970) ประมวลผลการวิจัยเกี่ยวกับการฝึกวินัย 3 วิธี ได้แก่ การให้เหตุผล (Induction) การยับยั้งความรัก (Love-withdrawal) และการรวบรวมอำนาจ (Power Assertion) ปรากฏว่าบิดามารดาที่ฝึกวินัยเด็กโดยการให้เหตุผลจะทำให้เด็กมีวินัยในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการฝึกวินัยจากบิดามารดาโดยวิธียับยั้งความรัก และการรวบรวมอำนาจจากการประมวลเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเองและการอบรมเลี้ยงดูทั้งภายในประเทศ และจากต่างประเทศ ปรากฏว่าการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ให้ความรักให้คำแนะนำให้เหตุผลแก่ลูก และมีการฝึกวินัยอย่างเหมาะสม ไม่ปล่อยปละละเลยหรือควบคุมมากเกินไป จะทำให้ลูกมีความสามารถในการควบคุมตนเอง หรือมีวินัยในตนเองและมีลักษณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสูงกว่าที่พ่อแม่จะควบคุมเด็กอย่างเข้มงวดกวดขัน หรือปล่อยปละละเลยมากเกินไป

2.7 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

อรุณญา รัชมธูร์ (2526) ศึกษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนตามความรู้ลึกของครูอาจารย์นักเรียนระดับมัธยมศึกษา และประถมศึกษา ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมของโรงเรียนไว้ว่าสภาพแวดล้อมของโรงเรียนหมายถึง สภาพการณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ และพัฒนาการทุกด้านของนักเรียน และครูเป็นต้นว่าระบบการศึกษา ระบบการปกครอง กิจกรรมทุกอย่างในโรงเรียน ได้แบ่งสภาพแวดล้อมของโรงเรียนออกเป็น 7 ด้าน คือ

1. การเรียนการสอน หมายถึง สภาพหรือบรรยากาศการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน หลักสูตร วิธีสอน การวัดผล คำรา และเอกสารประกอบการสอน
2. การบริหารงาน หมายถึง แนวนโยบายการดำเนินงาน การบริหารโรงเรียน กฎข้อบังคับและระเบียบวินัยที่มีผลบังคับใช้กับนักเรียนและครู เป็นต้น
3. การบริหารนักเรียน หมายถึง บริการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในโรงเรียน เช่น บริการแนะแนว บริการอาหารกลางวัน บริการสุขภาพ บริการห้องสมุด บริการรับส่ง เป็นต้น
4. การจัดกิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในโรงเรียนเพื่อให้การศึกษาที่สมบูรณ์แก่นักเรียน เช่น กิจกรรมการปกครอง ชุมนุมทางวิชาการ กิจกรรมรื่นเริงและกีฬา กิจกรรมส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรม กิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์ เป็นต้น

5. สังคมกลุ่มเพื่อน หมายถึง ความสัมพันธ์ในหมู่นักเรียนและครู การคบเพื่อนของนักเรียนภายในโรงเรียน การรวมกลุ่มความสัมพันธ์และความร่วมมือในกลุ่มเพื่อน กิจกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาการกลุ่มที่จัดขึ้นในโรงเรียน

6. อาคารสถานที่ หมายถึง ลักษณะของสถานที่ภายในโรงเรียน เช่นตึกเรียนห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ โรงอาหาร ที่พักผ่อนหย่อนใจ สถานที่อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในโรงเรียน รวมทั้งการจัดตกแต่งบริเวณความสะอาดของอาคารและบริเวณ การบำรุงรักษาและสิ่งแวดล้อมภายนอกโรงเรียน เช่น กลิ่นเหม็น เสียงรบกวน แหล่งเสื่อมโทรม เป็นต้น

7. จริยธรรม หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับความประพฤติของครูและนักเรียนที่อยู่ในศีลธรรมอันดี มีการปฏิบัติไปในทางสร้างสรรค์ และทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปอย่างผาสุก

กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2533) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนประกอบด้วย สภาพห้องเรียนสภาพตัวโรงเรียน ทิศนะและความมุ่งหวังของครูที่มีต่อนักเรียน รูปแบบ หรือระเบียบวิธีการสอนของครู กฎและระเบียบต่าง ๆ ที่ใช้ในห้องเรียน และในโรงเรียน หลักสูตร หรือเนื้อหาวิชาที่นำมาสอน หนังสือ ตำรา และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอน ขนาดของห้องเรียนและองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในชั้น การจัดที่นั่งให้นักเรียนภายในชั้นเรียน ตารางสอนและโปรแกรมการเรียนของนักเรียน นอกจากนั้นพฤติกรรมของบุคคลที่แวดล้อมกับนักเรียนเช่นเพื่อนรุ่นพี่ รุ่นน้อง เป็นต้น

โรงเรียนเป็นสถานที่ให้ความรู้ สร้างทัศนคติ สร้างค่านิยมที่ถูกต้อง สร้างอุปนิสัยให้แก่เด็ก ดังนั้น การชักนำเด็กให้ได้เข้ามาอยู่ในบรรยากาศที่อบอุ่นของโรงเรียนจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น การที่เด็กเกิดความเบื่อหน่ายโรงเรียนนั้น เป็นเพราะเด็กไม่สามารถทนต่อสภาพของโรงเรียนได้ จึงมีปฏิกิริยาตอบโต้โดยการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสม เช่น การทะเลาะวิวาทกับครู เพื่อน การฝ่าฝืนระเบียบของโรงเรียน การทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน เป็นต้น เช่นนี้ จะทำให้เด็กหมดโอกาสที่จะได้รับการปลูกฝังในสิ่งที่ดีงาม เด็กที่ทนต่อสภาพของโรงเรียนไม่ได้ และแสดงออกโดยการหนีโรงเรียนนั้น ส่วนใหญ่เป็นเด็กที่มีบุคลิกภาพแตกต่างไปจากเด็กทั่ว ๆ ไป ประเทิน มหาจันทร์ (2521) ดังที่ โฮเวอร์ด และ เจนกินส์ (Howard and Jenkins, 1976 :อ้างถึงในประเทิน มหาจันทร์, 2521) ได้กล่าวไว้ว่า "สาเหตุหลายอย่างที่ทำให้นักเรียนประพฤตินั้นความจริงมักจะเป็นเรื่องที่ฝังรากลึกอยู่ในสภาพทั่วๆ ไปของโรงเรียนนั่นเอง ความประพฤติของนักเรียนจะดีขึ้นได้มากที่สุดก็ต่อเมื่อสามารถเปลี่ยนแปลง

สภาพทั่ว ๆ ไปของโรงเรียนให้ได้เสียก่อน"

กาญจนา ศรีกาณสินธุ์ (2533) กล่าวถึง ต้นเหตุของปัญหาที่เกิดจากโรงเรียนที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งควรจะได้รับ การตรวจสอบอยู่เสมอ นั้น ได้แก่ต้นเหตุต่อไปนี้

1. วิชาที่จัดให้เรียนยากเกินไป
2. วิชาที่จัดให้เรียนง่ายเกินไป
3. วิชาที่จัดให้เรียนไม่ตรงกับความสนใจหรือความต้องการของนักเรียน
4. การมอบหมายงานให้นักเรียนทำในชั้นเรียนอาจจะหนักเกินไป เบาเกินไป

อธิบายไม่ชัด และการประเมินผลขาดความยุติธรรม

5. เนื้อหาและกิจกรรมของแต่ละวิชาอาจจะวางแผนไว้ไม่ดีพอ ไม่เรียงลำดับไว้ตามความเหมาะสม

6. การจัดที่นั่งเรียนให้กับเด็กไม่เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

7. เด็กที่เรียนไม่ทันไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือเท่าที่ควร

8. อาจมีความขัดแย้งกันระหว่างนักเรียนกับครู

สภาพแต่ละอย่างหรือหลาย ๆ อย่างดังกล่าวอาจเป็นต้นเหตุให้นักเรียนเกิดความรู้สึกข้องคับใจ เบื่อหน่าย เกิดความวิตกกังวล หรือเกิดความรู้สึกเป็นศัตรูกับครูขึ้นได้ ซึ่งมักจะแสดงออกในรูปของความประพฤติที่ผิดแปลกออกไป

โรงเรียนนอกจากจะเป็นแหล่งปลูกฝังทัศนคติ สร้างค่านิยม สร้างความศรัทธาต่อกัน ต้อง สร้างนิสัยที่ดี ให้เกิดขึ้นกับเด็ก โรงเรียนยังเป็ นสถานที่ให้ความรู้ทางวิชาการแก่เด็กอีกด้วย การสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายแก่เด็ก ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการสอนของครูด้วย ครูที่สอนโดยการแสดงพฤติกรรมอื่นมากกว่าการใช้เพียงคำพูด จะช่วยให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมากขึ้น ความล้มเหลวที่เด็กได้รับจากโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นผลมาจากการสื่อสารของครู ขาดประสิทธิภาพ หรือการขาดความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน หรือระหว่างนักเรียนกับนักเรียนก็ตาม จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนในเด็ก

วิรัช วรรณรัตน์ (2523) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพของครู ก็มีส่วนอย่างมากต่อการที่จะก่อให้เกิดระเบียบวินัยในโรงเรียน ครูจะมีบทบาทที่สำคัญในการควบคุมปัญหาทางวินัยของเด็ก โรงเรียนบางแห่งเป็นตัวอย่างโดยทางอ้อมให้เด็กกระทำผิด ทั้งนี้เพราะโรงเรียนใช้วิธีทำให้เด็กบางคนประสบความล้มเหลว ซึ่งมีผลให้เด็กมีความมั่งร้ายหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อครู อาจารย์และ

โรงเรียนตัวครูเองมีส่วนอย่างมากต่อเด็ก เช่นครู ที่ให้การบ้านเด็กที่ไม่ชัดเจนหรือไม่ให้เลขนักเรียนย่อมไม่ทราบว่าจะทำอะไรดี หรือครูสอนไม่ดี ไม่เตรียมการสอน ทำให้เด็กไม่สนใจเรียนครูแต่งตัวไม่เหมาะสม ละเลยการสอน เจ้าอารมณ์ ไม่ให้ความสนใจ และไม่เอาใจใส่เด็กเด็กอาจเรียกร้องความสนใจด้วยการพูดเสียงดัง พูดโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือซุกซนจนเกินเหตุ ส่วนกลุ่มเพื่อนนั้น มีข้อยืนยันว่าเพื่อนมีความสำคัญการส่งเสริมให้กระทำผิดวินัย เพื่อนอาจคอยช่วยเหลือส่งเสริมให้กระทำผิดวินัยมากขึ้น ชักจูงใจให้ขัดคำสั่งพ่อแม่ อันอาจเป็นแนวทางนำไปสู่การก่ออาชญากรรมในอนาคต

พเยาว์ เกาทัณฑ์ทอง (2534) กล่าวถึงการประพาศิณิฉะเบียบวินัยของเด็กนักเรียน อาจมีสาเหตุจากการออกกฎระเบียบวินัยในโรงเรียนแต่ละห้องเรียน การป้องกันการกระทำผิดวินัยของนักเรียนในห้องเรียนนั้น ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญทั้งในการเป็นผู้หน้าที่ดี และครูต้องถือว่าระเบียบวินัยนั้นเป็นเรื่องที่จะต้องปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจของนักเรียนเอง เพราะนักเรียนเป็นผู้สร้างระเบียบวินัยร่วมกันขึ้น นอกจากนี้นักเรียนจะต้องรู้หน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติตามกฎระเบียบด้วย ถ้าครูและนักเรียนร่วมกันจัดระบบงานในชั้นเรียนได้ดีแล้ว เหตุขัดแย้งต่าง ๆ ก็จะไม่เกิดขึ้นเด็กก็จะไม่ทำผิดวินัย

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

งานวิจัยในประเทศ

พเยาว์ เกาทัณฑ์ทอง (2534) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมของโรงเรียนตามความคิดเห็นของนักเรียน ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมอยู่ในวินัย และกลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมผิดวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยนี้สนับสนุนกับงานวิจัยของ อัญชลี หนักแน่น (2537) ซึ่งผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มที่มีพฤติกรรมอยู่ในวินัย กับกลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมผิดวินัย มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุพจน์ จักขุทิพย์ (2521: อ้างถึงใน โกศล มีคุณ, 2533) ได้ศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครได้พบว่า นักเรียนที่ประพาศิณิฉะเบียบวินัยไม่สมควรกับสภาพของนักเรียนเป็นผู้ที่ขอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเลื่อมเลี้ยวได้มาก และในหมู่ผู้ที่มาติดตามการศึกษาต่ำกว่า ม.ศ. 3 มีบางกลุ่มที่เป็นผู้ประพาศิณิฉะเบียบวินัยไม่สมควรแก่สภาพของนักเรียน

บุญกอบ วิสุมิตะนันท์ และ ประภาพันธ์ กรโกสือกาจ (2524 อ้างถึงใน โกศล มีคุณ,

2533) ได้ศึกษาครู 593 คน นักเรียน 2,654 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา 30 โรงเรียน ใน 15 จังหวัดภาคกลาง ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูที่มีธรรมจริยาสูงมักมีศิษย์ที่มีธรรมจริยาสูงด้วย และถ้าครูมีการสั่งสอนฝึกอบรมศิษย์อย่างถูกต้องหลัก รวมทั้งครูและศิษย์มีเจตคติที่ดีต่อกันมาก ตลอดจนศิษย์รับรู้มากเกี่ยวกับการสั่งสอนฝึกอบรมของครูว่าถูกต้องหลัก ศิษย์จะมีธรรมจริยาสูง และศิษย์ที่มีธรรมจริยาสูงมักเป็นผู้ที่รักใคร่ ศรัทธา และยอมรับ การสั่งสอนอบรมของครูเป็นอย่างมากด้วย

งานวิจัยในต่างประเทศ

กันน์ (Gunn, 1978) ได้ทำโครงการป้องกันการขัดแย้งและความรุนแรงร่วมกันขึ้นระหว่างกลุ่มโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อวางแผนพัฒนา และนำโครงการไปใช้เพื่อป้องกันความรุนแรงที่จะเกิดขึ้นในโรงเรียน ผลจากโครงการนี้ปรากฏว่ารูปแบบการแก้ปัญหาดังกล่าวกว่ถูกต้อง และสอดคล้องกับธรรมชาติของพฤติกรรมมนุษย์คือ การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย และเหมาะสมกับการเรียนรู้ของนักเรียน

ครัมพ์ (Crump, 1975) ได้ศึกษาพฤติกรรมที่เป็นคำพูด และไม่ใช้คำพูดของครูที่สอนเด็กเกเร ในสถานฝึกอบรมเด็กเกเรสองแห่งในมลรัฐนอร์ท แคโรไลนา ประเทศสหรัฐอเมริกา ปรากฏว่า การสื่อสารที่ไม่ใช้คำพูดช่วยให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน มากกว่าการสื่อสารโดยใช้คำพูด พฤติกรรมของครูไม่ผันแปรไปตามประสบการณ์ที่ครูมี พฤติกรรมทั้งที่เป็นคำพูด และไม่ใช้คำพูดจะผันแปรไปตามเชื้อชาติ เพศของนักเรียน ความเข้าใจระหว่างครูกับนักเรียน ช่วยให้การเรียนของนักเรียนดีขึ้น ซึ่งมีส่วนทำให้บรรยากาศในโรงเรียนดีขึ้นด้วยเช่นกัน

การวิจัยของ อัลเดน (Alden, 1968) ที่ศึกษาผลของการที่ครูใช้อำนาจบารมี (Expert Power) และอำนาจในการประนีประนอม (Linking Power) เพื่อควบคุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

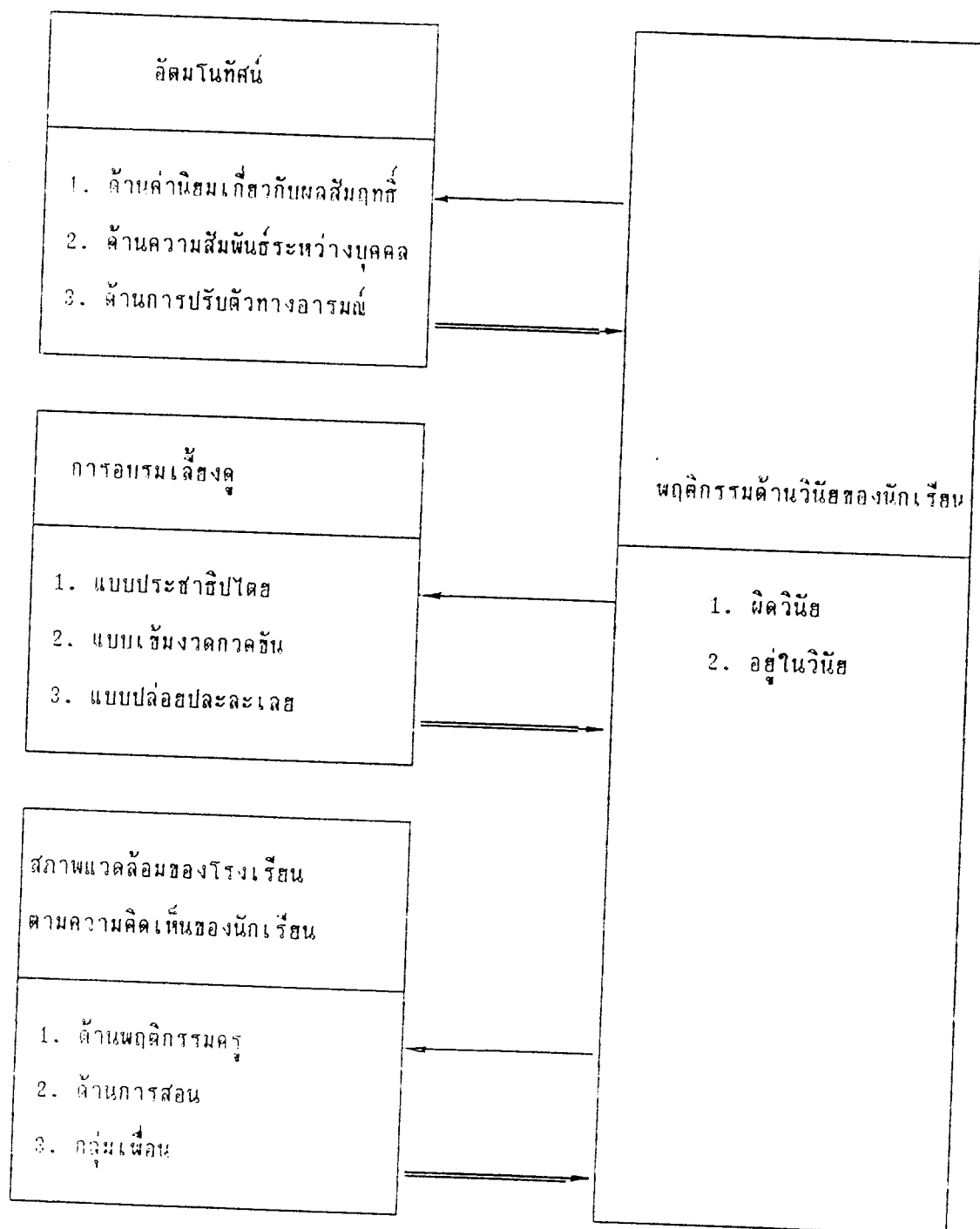
1. ครูประจำชั้นจะประสบผลสำเร็จถ้านักเรียนในชั้นยอมรับในความรอบรู้ของครู
2. ครูที่มีความรอบรู้สูง นักเรียนจะมีความเคารพนับถือและให้ความไว้วางใจสูง
3. นักเรียนที่ได้รับการประพฤติดุติจากครูด้วยอำนาจบารมี (Expert Power) จะแสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนามากกว่านักเรียนที่ได้รับการประพฤติดุติจากครูด้วยอำนาจการประนีประนอม (Linking Power)
4. ครูที่มีความรอบรู้สูง และมีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนจะทำให้นักเรียนมีความรู้สึก

สบายใจ (Ease) เมื่อมีการพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน

ฟิลิปส์ (Philips, 1975) ได้ศึกษาถึง ความสัมพันธ์ระหว่างความล้มเหลวในโรงเรียน กับพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน ทั้งนี้ตามทฤษฎีวิวัฒนาการของ แอลเบิร์ต โคเฮน ผู้วิจัยได้แบ่งตัวแปร ออกเป็นสี่ตัวแปร ได้แก่ สถานภาพทางโรงเรียน (ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในโรงเรียน) ความรู้สึกที่มีต่อโรงเรียน (ความชอบหรือไม่ชอบโรงเรียน) การเกี่ยวข้องกับกลุ่มย่อยที่มี พฤติกรรมเบี่ยงเบน (การมีความสัมพันธ์กับเพื่อนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน) และพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน (การหนีโรงเรียน ประพฤติผิดวินัยในห้องเรียน การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา และการแสดงพฤติกรรม เกเร) ผลการศึกษาปรากฏว่า ทั้งสถานภาพทางโรงเรียน ประกอบกับความรู้สึกที่มีต่อโรงเรียน จะส่งผลถึง ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกลุ่มย่อยที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน อันจะนำไปสู่การแสดง พฤติกรรมที่เบี่ยงเบนในที่สุด ผลการวิจัยปรากฏว่าระดับชั้นทางสังคมมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม เบี่ยงเบนน้อยมาก ซึ่งเมื่อคำนึงถึงสถานภาพทางโรงเรียนด้วยแล้วจะเห็นได้ว่าระดับชั้นทางสังคม แทบจะไม่ส่งผลถึงพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนเลย

จากการศึกษา และทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี และผลงาน วิจัยที่เกี่ยวข้อง ระหว่างตัวแปรอัตมโนทัศน์ การอบรมเลี้ยงดู และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับพฤติกรรมด้านวินัยของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็น กรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

ตัวแปรตรวจสอบสมมติฐาน ข้อ 1, 2, 3

ตัวแปรตรวจสอบสมมติฐาน ข้อ 4